

ZBORNİK

-- SVEČENIKOV SV. PAVLA --

IN ZAJEDNIC S. J.

Letnik IV.

Št. 5-6

Izhaja

1. dne vsakega meseca

Uredništvo in upravništvo:
Gorica,
Riva Piazzutta 18.

V GORICI, 1. marca 1924

Izdaja Zbor svečnikov sv. Pavla. Urejuje Stanko Stanič, kurat

Tisk „Zadružne tiskarne“

VSEBINA :

Stanko Stanič: Nekoliko uvoda	stran 33
N. N.: Ljudski misijoni	" 34
Studiosus: Dijaško gibanje	" 36
F. T.: Društveno gibanje	" 36
Dr. J. Ličan: K 30 letnici »Alojzijevišča«	" 37
Leop. Cigoj: Marijine družbe	" 40
—: Goriška Moh. družba	" 41
Venc. Belé: Mar. družbe za žene	" 41
Dr. M. Brumat: Zborovanje »Mislijske zveze duhovnikov«	" 43
Alojz Novak: Naloge Zbora v bodočnosti	" 45
—: Odmevi našega dela	" 46
—: Iz Zbora	" 46
—: Koristni migljaji	" 47
—: Kronika	" 48

Katoliški preporod na Češkem.

(Dalje.)

c) Z isto ljubeznijo in z istim oduševljenjem se je vrglo na organizacijo kmeta, ki je stebler vsakega naroda, vsake države. Kmetijske centrale so se ustanovile v Brnu in Pragi. Do sedaj presega številno članov čez 100.000. Pa tudi *bajtarji in poljski delavci* so našli v ljubeči katol. duši topel kotiček. Do 10.000 jih je organiziranih z lastnim glasilom: »Otcinaja«, a katol. kmetje imajo glasilo: »Selske listy« v Brnu.

d) Ista privlačna sila pa je strnila okoli kat. zastave tudi konsumente in pridobitvene sloje *meščanstva*. *Uradniki*, ki so bili po svoji večini za kršč. delo najmanj dovzetni, so se z gorečnostjo oklenili kršč. soc. gibanja ter stopili pod prapor ljudske stranke. Njih organizacija šteje do 25.000 članov in je na vseh poljih kulturnega dela silno agilna. Vsled svoje izobrazbe in stanovskega stališča silno blagodejno vpliva na razvoj kršč. misli med narodom.

Velika skrb se posveča tudi vojnim *invalidom*. Svojo posebno pažnjo posvečajo Čehi *zadružni organizaciji*. V najraznovrstnejših zadrugeth (konsumnih, kreditnih, stavbenih itd.) je do pol milijona članov, a obrat znaša na milijarde čsl. kron, ki je malo manj vredna od naše lire. Konsumi so združeni v Moravsko-Slezijski jednoti, ki imajo razporedene po celi republikli svoje filijalke. Kmečkih hranilnic in posojilnic je do 3000. Ves razpoložljivi denar se steka v veliki kat. »Moravsko-Slovenski banki« v Brnu, ki ima svoje filijalke po vseh večjih mestih republike.

7. Informacijska služba.

Ni čuda, da nastopa ob tako podrobno izpejlanj verski, kulturni in gospodarsko - socialni organizaciji, ogromno število referentov iz vseh strok in slojev. In v to informacijsko službo, ki se steka v rokah Msgr. Šrameka, so izbrani najbolj agilni, vestni in zmožni duševni delavci. Aparat deluje tako točno in vestno, da je načelnik vsega gibanja takoj obveščen o vsakem tudi najmanjšem incidentu.

A točno se obvešča tudi *ljudstvo potom svojih glasil in časopisov*. *Dnevnikov imajo sedem*: »Lydove listy« in »Lyd« v Pragi, »Den« in »Opčansky novine« v Brnu, »Našinec« v Olomucu itd. Poleg tega je do 50 *tednikov* v najrazličnejših mestih, ki se tiskajo po večini v izrecno katol. tiskarnah, od katerih je pet velikih.

Med *tedniki* naj omenim samo list »Pravo«, ki izhaja v Prerovu. Urejuje ga mladi idealni *Ferd. Chylek*, silno navdušen govornik, ki je vsled napora na shodih zgubil glas in se je mor. liti zdraviti v lko na strankine troške.³

Ne smem pozabiti *ljudskega mesečnika*: »Novy narod« v Prerovu pod uredništvom istega g. Chyleka. Prej so izdajali združeni kulturnobojni elementi mesečnik za ljudstvo: »Novy lyd«, ki je dosegel naklado do 75.000. Tu se je naravnost zastrupljalo ljudstvo s sovražtvom do Boga in kat. Cerkve. Katoliki so spoznali nevarnost tega lista, zato so lanskega leta ustanovili gori omenjeni »Novy narod« in poverili uredništvo zmožnemu Chyleku. Do septembra meseca je dosegel ta list že 50.000 naročnikov.

Vse to ogromno organizirano delo pa tvori *okostje in hrbtnico politične moči čeških katolikov*, ki so organizirani v *veliki češkoslovaški ljudski stranki* (československá strana lidová), ki tvori krono vsem drugim organizmom. Že l. 1920 je poslala stranka 33 poslancev v parlament in 18 zastopnikov v senat. Žal, da so Slovaki izstopili iz skupne stranke ter tvorijo lastno frakcijo. Vzrok je boj za avtonomijo. Med vojno je namreč sedanjji predsednik Masaryk agitiral po Ameriki med tam bivajočimi Slovaki za odpor proti Avstriji ter zbiral denarne prispevke za agitacijske namene. Slovakom je obljul, da dobe v okviru češko-slovaške države lastno avtonomijo, ako mu denarno pomagajo do zmage. Zmaga je res sledila, toda Masaryk ni držal dane besede, vsled tega izstop Slovakov iz skupne ljudske stranke.

Toda čeških katolikov ni izstop Slovakov čisto nič motil v njihovem zmagoslavnem pohodu. Pri lanskih občinskih volitvah dne 16. sept. je izšla češke ljudska stranka kot najmočnejša iz volilnega boja ter odnesla 390.997 glasov. Isti triumf je doživela slovaška ljudska stranka, ki je dobila čez 400.000 glasov, medtem, ko so socialisti iz l. 1920 od 500.000 dobljenih glasov rešili sedaj komaj 70.000.

Tako se venča vztrajno in načelno delo vedno z večjimi in lepšimi uspehi. In morda ne bi pretiraval zaslug kat. čeških delavcev ki, tako vsjoredno z delom kršč. socialcev v Nemški Avstriji in »Centrumom« v Nemčiji, ako rečem, da bi brez tega dela gotovo prebil karpatsko fronto ruski boljševizem in se razpasel z vsemi svojimi grdimi izrastki po celi srednji in zapadni Evropi. Med tem, ko je češka katol. akcija prihranila svetu velika zla, ima še drugo pozitivno zaslugo: *potom katol. dela se bliža ljudska stranka do državne moči, iz katere bi se znala razviti prva slovaška kat. republika.*

(Konec.)

³ G. Ferd. Chylek, sekretar jednoty duhovenstva v Prerove na Morave, Kratochvilova 10. S tem gosp. sva se seznanila pretekli september v lki, ki mi je dal tudi gorenje podatke o kat. organizaciji med Čehi. Kdor zna češki, naj stopi z njim v stiko, ne bo mu žal.

ZBORNIK

SVEČENIKOV Sv. P. in ZAJEDNIC S. J.

Uredništvo :
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Izhaja :
1. dan vsakega meseca.

Stanič Stanko.

Nekoliko uvoda.

Petindvajset let je minulo, odkar je bil ustanovljen »Zbor svečnikov sv. Pavla«.

Letos pa smo v petem letu, kar se je »Zbor« poživil in razširil med vso duhovščino slovanskega dela Italije.

Težka so bila ta zadnja leta, pa ravno v teh je »Zbor« prišel do odločilnega vpliva v narodnem razvoju.

Leta 1919. so kraški sobratje dvignili zastavo do tedaj skoro nepoznanega »Zbora«. Prvo sobranje se je vršilo 8. I. 1920. v Sezani ob obilni udeležbi duhovnikov, ki so se vsi z navdušenjem zavzeli za ideal, da se mora v okvirju poživljenega »Zbora« stanovsko organizirati vse slovansko svečeništvo v Italiji.

Skupni ideali, skupno delo in trpljenje — torej tudi vzajemna pomoč!

Ze tega dne datirata dva sklepa, ki sta postala takoj meso in kri — življenje in dejstvanje »Zbora«.

Prvi sklep: »Zbor svečnikov« se hoče, kar najgloblje ukoreniniti v duhovščini potom konferenc, ki naj se — kar le moči — mesečno vrše po dekanijah, ali sicer po naravnih okoliših.

Drugi sklep: »Zbor svečnikov« bo izdajal svoje glasilo, ki naj družijo vse sobrate.

Poročilo o tem sobranju imenuje prvi sklep vitalno pomenljivo; in to označbo tudi v resnici zasluzi. Sobratje, te konference žive še v vašem spominu!

Naše konference so bile tisto seme, iz katerega je raslo vse gibanje za kat. preporod med narodom.

Iz konferenc je šla pobuda za ljudske misijone med narodom.

Konference so reševale vprašanje prosvetnega dela med ljudstvom.

Na konferencah se je poživila Marijanska misel.

Pri konferencah smo razpravljali o šolskem vprašanju in svoj čas rešili šoli krščanski nauk.

Potom konferenc se je širil smisel za dober tisk.

Konference so nudile socialno orientacijo in krepile protubujajočo se kat. zavest v našem političnem taboru.

Potom konference smo črpali tudi svoje lastno duhovno poglobitev.

Bog ve kolikokrat smo na konferencah razpravljali o češčenju Srca Jezusovega?

In evharistični shodi!

In vsa bramba in tolažba v trpljenju in preganjanju!

Na vrh pa še naš nad vse agilni potujoči duhovnik? Vsa pobuda katoliške akcije, časopisja, knjige, družbe vsa kritika?

Zadosti!

Sobratje, bogata leta so za nami.

Vspreh drugega sklepa je bil »Zbornik«.

Prelistajmo še številke »Zbornika«! Prva dva letnika sta pravcata kronika našega trpljenja in življenja, sta kresalo naših duhov, — sta kazipot naše bodočnosti.

Ze v prvi številki imaš poročilo o prvem občnem zboru S. K. S. Z., ki se je vršil 26. II. 1920. iz katerega je pozneje vzknila naša največja organizacija: Prosvetna Zveza. Kje so bili takrat Kozman, dr. Gabršček, Pavlin etc., ki si danes lastijo patent prvenstva na tem polju?

Koliko dela kažejo nadaljne številke »Zbornika« v svojih poročilih o različnih »Zborovih« odsekih?

Ze v tretji številki beremo zopet poziv za negovanje krščanskih društev in posebno dramatičnih krožkov, ki naj utirajo pot novemu društvenemu razmahu.

Klasični članki — razprave o komunizmu, boljševizmu itd. — so sobratom odpirali oči.

Pa škoda naštevanja!

Danes »Zbornik« ni več tisti kot je bil, pa ravno z današnjo dvojno številko nastopa novo pot. Ustvarjen je nov uredniški odbor, ki naj da listu značaj vsestransko stanovsko informativnega mesečnika.

S prihodnjo številko se bo ta načrt udejevil.

Sobratje, ne imejmo zaprtih oči! Danes v »Zboru« ni več tistega »vrenja, trenja in kipenja«, kakor svoje dni. Polotila se nas je umerjenost, ki bi jo ta ali oni imenoval stagnacijo.

Vzroki za to so psihološki in materialni. Prvo navdušenje je minilo — nastopila je realnost. Naše število je bilo od prvih dni sem najmanj dvakrat decimirano. Malo ramen nosi veliko bremen.

Toda v nas je še vedno življenje. In »Zbor sv. Pavla« je v teh letih razvil v nas tudi medle iskric Pavlovega duha — duha moči in vstrajnosti.

»Conosco i segni dell'antica fiamma«, — Dan-tejev izrek se je pri nas uveljavil v tem smislu.

Nadaljni članki nam kažejo — nekateri vspehe zadnjih let, — nekateri naloge sedanosti, ki je pa tudi bodočnost.

N. N.

Ljudski misijoni.

Svetovna vojna je razruvala ne samo gospodar-ska polja prizadetih narodov, temveč zlasti še njihovo dušno življenje. Kako so se pri marsikteremu posamezniku, da, v celih občinah zrahljala tla poprej tako trdne in žive vere; kako vsplam-tele strasti, ki so odtujile ljudi Bogu in praktične-mu krščanstvu! Zato je bila po vojni prva skrb kat. škofov, kako bi zopet proživili verskonravno življenje med škofljani. In kot eno glavnih sred-tev so se jim po vsej pravici zdeli uprav — *ljudski misijoni*.

I. *Izreden je pomen ljudskih misijonov*. V dokaz temu ugotovimo samo ta-le zgodovinska dejstva: a) Obstoje že *nad 300 let* v kat. Cerkvi. Imel jih je vse polno že sv. Frančišek Regis († 1640), sv. Vincenc Pavelski in drugi skozi vsa stoletja do danes. Ustanavljali so svetniki razne kongrega-cije in redove, katerih poglavitno delo so mi-sijoni. — b) Skušnja uči, da so misijoni prilike, ob katerih Bog deli *izredne* milosti, milosti raz-svetljenja in za mnoge popolnega spreobrnjenja k Bogu. O teh izrednih milostih se je lahko vsak confrater prepričal, ki se je udeležil misijona. — In c) so razni *papeži* misijone ne samo potrdili, temveč naravnost priporočili. In novi »*codex uris canonici*« je uprav za ljudske misijone vpo-stavil poseben canon 1349, kjer naroča: »Ordinarii invigilent, ut saltem decimo quoque anno, sacram, quam vocant, missionem, ad gregem sibi comis-sum habendam parochi curent.« In § 2: »Parochus, etiam religiosus, in his missionibus instituendis mandatis Ordinarii loci stare debet.«

Pa ne samo zgodovinsko, temveč še neko drugo dejstvo potrjuje važni pomen ljudskih misijonov, in to so:

II. *Moralni vspehi njihov*. In ti vspehi so v tem zlasti, da verniki po dolgi spovedi uredi — vsaj mnogi — dosedanje nevedne zadeve svoje vesti, da se bolj pridno in spodobno udeležujejo nedelj-ske službe božje, da vredno in pogosteje preje-majo sv. zakramente, da se skrbneje ogibajo bližnje grešne priložnosti, marsikdo se bolj voj-skuje zoper to ali ono smrtnogrešno razvado. Lju-dem se po misijonu veselje bere že na obrazu, ker imajo mirno vest itd. — Izvirajo pa moralni vspehi poleg milosti božje iz čisto naravnih psi-hologičnih razlogov. Človek je namreč že tako ustvarjen, da ga utruji vsakdanja navada in da ga veseli izprememba. Variatio delectat. To velja tudi glede naših pobožnih vaj in splošno glede dušnopastirskega delovanja. Misijoni so nekaj izrednega, ljudje vidijo tuje gospode: vse to budi pozornost in zanimanje za misijon. Pridige so v organični psihologični zvezi med seboj. Zato dobe ljudje v kratkem času 8 al 10 dni nekaj popolnejši in enotnejši pregled svojih verskih in stanovskih dolžnosti, kar posebno učinkovito de-luje na dušo.

III. Sedaj pa poglejmo nekoliko suhe *statistike misijonov na Primorskem*, ki so se izvršili od strani mirenske misij. hiše:

1920:

1. Dolina pri Trstu.
2. Veliki dol (od 1.—5. dec.).
3. Batuje (od 11.—19. dec.).
4. Kamnje (od 19. —23.dec.).

1921:

1. Črniče, 9.—16. jan.
2. Lokavec, 12.—20. sveč.
3. Sv. Križ pri Ajdovščini, 12.—20 sušca.
5. Studeno, 22.—30. maja.
6. Srednje v Benečiji, 8.—16. avg.
7. Prosek, 31. 8. do 8. 9.
8. Matajur, 23. do 30. vinotoka.
9. Štomaž, 5. do 11. nov.
10. Cerkno, 11. do 20. nov.
11. Zgonik, 27. 11. do 5. 12.
12. Vipava,

1922:

1. Sv. Peter ob Nadiži.
2. Sv. Lenart.
3. Goče na Vipavskem, 29. 1. do 5. 2.
4. Na Lesah, 5. do 14. febr.
5. Košana, 5. do 12. sušca.
6. Črni vrh, 19. do 26. sušca.
7. Nabrežina, 2. do 9. apr.
8. Sv. Križ pri Trstu, 9. do 16. aprila.
9. Barnas — Spodnji, 12. do 19. sušca.
10. Suhorje, 23. do 30. aprila.
11. Kodermaz, 7. do 15. maja.
12. Drenkija, 13. do 20. avg.
13. Vreme, 3. do 10. sept.
14. Otlica, 25. 9. do 3. 10.
15. Opčina, 8. do 15. okt.
16. Trnovo pri Il. Bistrici, 19. do 30. okt.
17. Brišče pri Podbenescu — (Pulfero), 1. do 9. novembra.
18. Gorenji Barnas, 12. do 21. nov.
19. Pliskovica, 19. do 26. nov.
20. Budanje, 3. do 10. dec.
21. Šempas, 17. do 24. decembra.

1923:

1. Tolmin, 31. 12. do 8. 1.
2. Komen, 18. do 25. febr.
3. Otalež, 4. do 11. marca.
4. Spodnja Idrija, 18. do 26. marca.
5. Črni vrh (renovatio), 14. do 19. marca.
6. Knežak, 6. do 14. maja.
7. Otlica, 20. do 28. maja.
8. Podbrdo, 3. do 10. junija.
9. Marijino Celje, 19. do 26. avg.
10. Trčmun, 3. do 9. sept.
11. Štanjel na Krasu, 9. do 16. sept.
12. Col nad Vipavo, 14. do 21. okt.
13. Kosica na Beneskem, 28. 10. do 4. 11.
14. Kamno in Libušnje, 4. do 11. nov.
15. Kopriva, 18. do 25. nov.
16. Lozice, 26. 30. nov.
17. Vrhpolje pri Vipavi, 18. do 25. nov.
18. Idrija (mesto), 16. do 24. decembra.
19. Dornberg, 2. do 9. dec.

1924:

1. Bilje, 30. 12. do 6. 1.
 2. Veliki dol, 13. do 20. jan.
 3. Sedlo nad Kobaridom, 26. 1. do 3. 2.
 4. Slap pri Vipavi, 23. do 29. februarja.
- To je statistika samo misijonov, ki so se vršili na Primorskem po vojni in na zdaj italijanskem ozemlju. — Poleg teh je bilo od 28. 3. 1918 dalje

še 21 duh, vaj za razne stanove, Mar družbe, red. osebe; potem 5 tridnevnic in 19 evh. tridnevnic na Beneškem. Do l. 1920 namreč, kakor drugod, tudi na Primorskem ni bilo mogoče še obhajati celotenskih misijonov zaradi pomanjkanja vrnivših se domačinov, porušenih krajev in drugih razumljivih razlogov. Vršile so se zato tuintam le kake duh, vaje ozir. tridnevnic.

O važnosti in moralnih vspehah ali nevspehah teh-le bi znali najbolje soditi dotični gg. župniki sami. Kolikor pa povzamemo iz seznama misijonov in pripovedovanja dotičnih sobratov samih, ki so jih videli, bili so vspehi povsod lepi: vdeležba povsod dovoljna, večinoma naravnost polnoštevilna; misijona so se ljudje naravnost veselili, po njem hrepneli; opravljali so sv. spovedi že večletni zamudniki; koliko nevrednih sv. zakramentov se je popravilo pri misijonski, večinoma dolgi spovedi, pokazal bo še le sodni dan; Mar. družbe so se nanovo ustanovile ozir. bivše, vsled vojne zrahljane, zopet poživile — skratka: gg. župniki tuintam pišejo, kako drugačno je zdaj versko življenje po misijonu. Kaj jim je misijon, pokažejo ljudje sami s svojo izredno dispozicijo in confessionali, z vesclimi obrazi in solzami v očeh pri odhodu misijonarjev. Ker so misijoni našemu po vojski tolikanj preizkušnemu ljudstvu tako potrebni bi se nam v srce smililo, če bi razmere tako nanesele, da bi ga morali zapustiti — quod deus avertat — *mirenski misijonarji*.

IV. Navedimo še nekaj ugovorov, ki se morebiti tupatam slišijo.

1. *Ugovor*: »Sv. misijon je nekak testimonium paupertatis za rednega dušnega pastirja.« — Odgovor: Najboljši dušni pastir ne more nič zato, da se ga ljudje nekako navadijo in se polasti njih duš čut vsakdanjosti in rutine; zlasti pa ne more nič zato, da se ljudje včasih veliko lažje obračajo v dušnih zadevah do tujega jim nepoznanega duhovnika. Če se je hudobni duh rogal bl. Jan. Vianey: »Ta si zopet nekaj odvez za me dal«, kdo naj si upa reči, da mu bodo lastni župljani, s katerimi stoji v neprestanem vsakdanjem, velikokrat zaupnem in prijateljskem stiku, velikokrat pa tudi v nasprotju z njim — da mu bodo in confessionali vse odkritosrečno zaupali? Ker se pa pri misijonih posebno priporoča, da se mora novo krščansko življenje postaviti na korenito prenovljena srca, zlasti kjer je potrebno dobre dolge spovedi, je jasno, da so misijoni ne samo nekaj priporočljivega, marveč naravnost potrebnega. Torej ni nikjer mesta za kak upravičen strah, nekak testimonium paupertatis dušnega pastirja, marveč so le testimonium splošne dušne slabosti naših vernikov.

2. *Ugovor*: »Misijoni nimajo trajnih vspehov.« — Odgovor: a) Če ne bi imeli drugih vspehov, kakor tega, da v premnogh. slučajih popravijo čestokrat dolgo dobo let slabo opravljene spovedi, je že to velikanski vspeh. Kako tolažilno in pomirjevalno deluje na dušnega pastirja izjava na smrtni postelji: »Tedaj in tedaj ob misijonu sem opravil dolgo spoved in ž njo popravil vse prejšnje živ-

ljenje. Od takrat in takrat pa imam še tole na vesti.« — b) Skušnja uči, da je misijon res za premmoge naravnost začetek čisto novega, skozinskoz kršč. življenja. — c) Če že tako milostipolno sv. obhajilo vsled človeške slabosti ne učinkuje tako, da bi že eno samo človeku dalo trajno kršč. smer njegovega življenja, marveč se nam priporoča celo vsakdanje sv. obhajilo — tako tudi od enega misijona ne moremo pričakovati v masi vernikov tako trajnega učinka.

Iz tega sledi le dvojje: 1. Naj redni dušni pastirji pridno grade naprej na podlagi načel, ki so jih dobili verniki pri misijonu; naj pridno goje razvijajoče se kršč. življenje, ki se je, kakor rečeno, velikokrat ob misijonu še le temeljito pričelo. — 2. Kako modra je odredba cerkv. zakonika, naj se misijoni obnavljajo »saltem decimo quoque anno.« Sv. Vincenc Pavelski je bil prepričan, da so potrebni celo vsakih 7 let. Če sv. Cerkev določa: »Spovej se svojih grehov vsaj enkrat na leto,« ali zato goreči verniki res hodijo k spovedi samo enkrat na leto?

3. *Ugovor*: »Ne morem napraviti misijona, ker so stroški zanj preveliki.« — Odgovor: a) Brž ko bodo misijonarji dovolj dobro situirani, so po naših informacijah pripravljeni imeti misijone gratis. — b) Ker pa ni mogoče tajiti, da bi imeli gg. župniki tudi tedaj še ne male stroške, svetujemo, da si preskrbe dušni pastirji, kakor to po nekaterih krajih že obstoji, primerno ustanovo, glasom katere naj se po preteku tolikih in tolikih let zopet obhaaja misijon v župniji. Zlasti primeren čas se nam zdi za to čas po misijonu, ko se ljudje živo zavedajo duh. dobrot, ki jim jih je prinesel sv. misijon. — Popolnoma neprimerno pa je, da bi se pobiralo za misijon med ljudmi. Za časa ali med misijonom na noben način ne! Če pa pred misijonom, pa tako previdno, da ljudje ne bodo dobili vtisa, kako drago bodo morali plačati misijonarje. Ta vtis bi vtisnil pečat odioznosti, zlasti pri zlohotnih, in ki bi več ali manj škodoval uspehu misijonov.

Skušnja uči, da je misijon zlasti tam blagoslovljen, kjer se vsa župnija nanj pripravlja s temi ali onimi pobožnimi vajami; zlasti če molijo otroci, Mar. družba, tretji red itd. Istotako naj dušni pastir, vsaj v nekaterih govorih, pripravi svoje župljane na bližajoči se misijon. — In da bo vspeh misijona tem popolnejši, je — experientia teste — zelo važno, če redni dušni pastir v svojih nedeljskih govorih in v spovednici zopet in zopet naglašja, kar so slišali med misijonom. Zlasti tiste resnice, ki so na vernike najbolj vplivale, svari pred dušnimi boleznimi in grešnimi razvadami, ki so se pred misijonom med ljudstvo najbolj razjedle.

K sklepu še en exemplum. Nekje med brati Hrvati je g. župnik, ko se je ob koncu v cerkvi javno zahvalil misijonarjem, dal svojim vernikom tale »monitum salutare«: »Dragi moji župljani! Sedaj ste opravili dobro spoved, a sedaj naj mi pred Velikonočjo pa nihče ne pride k spovedi!«

Vade, et tu ne fac similiter!

Studiosus:

Dijaško gibanje.

Že v onih letih, ko se je iz naporenega dela mladega Antona Mahničiča dvignila »Danica«, prva mladika katoliške misli med slovenskim dijaštvom, začela novo duševno življenje med goriškim dijaštvom. Frančišek Pavletič je bil prvi urednik »Zore«, Anton Breclj je v Gradcu ustanovil katoliško akademsko društvo Zarjo, sedanjí biskup dr. Srebrnič je bil odlična moč v dunajski »Danici«. Toda vsi ti odločni kristjani so bili redke izjeme in so se morali boriti proti ogromnemu toku duševne brezbrčnosti in frazerstva, ki se je bilo zajedlo v slovenske študente. Na srednjih šolah je vladal duh racionalizma in plehke nacionalistične misli. Le redki so imeli dovolj duševne trdnosti, da so se uprli družabnemu pritisku ter v stalni borbi z vso okolico javno in praktično izpovedovali vero.

Šele leta 1906 je začela krščanska misel zajemati širše kroge dijaštva. Tedanji profesor verouka Ivan Rejec je na goriški gimnaziji zbral krožek študentov, ki so postali jedro katoliškega gibanja med dijaštvom. Mlajši svečeniki in lajki pač dobro pomnijo to lepo, živahno dobo, ko se je mlademu duhu odprlo okno v orjaški svet katoliške znanosti, v živi idealizem sodobnih katoliških gibanj, v neizmernost problemov, o katerih nam šola ni znala in mogla nič povedati. Prav do vojne je organizacija katoliškega dijaštva v Gorici naraščala po številu in vplivu. Leta 1913 jo je izpopolnila dijaška Marijina družba, ki so jo vodili oo. jezuiti. Na gimnaziji se je družabni pritisk liberalizma zlomil, a tudi na učiteljskih, na realki in celo na tržaških srednjih šolah je polagoma rastlo število versko zavednih dijakov.

Vojna je prišla, po vojni politični prevrat. Razdejanie povsod, pač tudi med dijaštvom. Na rane, ki so jih zadali vojni doživljaji v npravstveno zavest mladega študenta, je padel še drugi strup: laž o sloji. »Primorsko dijaštvo mora biti složno; da bo složno, mora izločiti vse, o čemur ni popolnega soglasja, izločiti mora torej iz študentskega socialnega življenja versko misel, kajti ta je najpoglavitejši kamen spotike in nesloge med rodnimi brati.« Ta pesem se je dvignila l. 1919 v primorski deželi. Kaj čuda, da se je pretežna večina dijakov v domovini in po vseučiliščnih mestih vneto oprjela gesla o popolni slogi — in da je vsakogar, ki bi hotel uvesti krščanska načela v življenje bodočega razumništva, proglašala za razkolenika! Pretežna večina primorskega dijaštva je šla v letih 1919—23 skozi slogaštvo v versko indiferenco in v svobodnjaštvo.

Vendar se je od krščanske strani dvignil odpor proti tej smeri slogaštva. Poleti 1921 se je vršil I. socialni tečaj primorskega katoliškega dijaštva in sicer na Otlici. Bilo je prisotnih 15 bogoslovcev in 20 dijakov, večinoma sredješolcev. Tu smo izvedeli, da je v Idriji verska misel med dijaštvom zelo močna, kajti obstojala je tam Marijanska kongregacija. Leto zatem se je vršil II. socialni tečaj v Gorici, ki se ga je udeležilo 52 dijakov, ki

študirajo v Idriji, Gorici, in na srednjih šolah Slovenije. Tri dni pred V. katoliškim shodom so se katoliški dijaki zbrali na dvadnevni tečaj, ki se je vršil v Črnem vrhu. To je v glavnem vse, kar je bilo mogoče napraviti. Kajti skrajno težavno bo, obuditi h življenju »Dijaško zvezo«. Oblastva so pravila že parkrat zavrnila; pa tudi sicer bo težko vzdrževati zvezo med našimi dijaki, ki študirajo po srednješolskih zavodih v Gorici, Idriji, Vidmu in Trstu, po zavodih Slovenije, po vseučiliščih v Ljubljani, Zagrebu in Padovi.

Ravno tu se nam odpirajo nova, bogata polja za krščansko delo. Pač ga ni človeka, ki bi bil tako izpostavljen vplivu družbe, kot je študent. Naša dolžnost je, da ustvarimo lepo in dobro okolje mladi duši. Katoliško dijaško gibanje na Primorskem mora težiti za tem, da se posebno o počitnicah, ustanovijo majhni krožki dobrih dijakov po deželi in iz teh krožkov, ki naj bi bili v tesnem stiku s Cerkvijo, naj izide v žalostno dobo nov rod krščanskih dijakov

F. T.

Društveno gibanje.

Ker ste že drugod čitali v obilici o gibanju in razmahu našega prosvetnega dela v zadnjih dveh letih bi pravzaprav lahko upravičeno naslovil ta članek: Društvena stagnacija. Pritrjevala bi banjška planota, bovski kot in domala celi Kras. Ti kraji so v društvenem pogledu po večini terra incognita. Ker pa nimam namena podajati društvene statistike, temveč zagrabiti globokeje, ostanim pri naslovu.

Vprašanje društvenega gibanja je paralelno vprašanje katoliškega aktivizma med duhovščino. Dežele, v katerih živi verska zavest nele med štirimi cerkvenimi stenami, ampak v družinah, šolah in javnosti sploh, so prepletene z organizacijami, bodisi z Marijinimi družbami, ali katoliškimi društvi. S tem ni rečeno, da bi bila verska zavest v drugih deželah pod lediščem. Mogoče tli in žari še bolj močno pod pepelom persekucij, organizatorične nemožnosti in starih tradicij; plamen pa le ob manifestacijah in še takrat samo trenutno.

Nemci imenujejo to vrsto pastoracije, ki se omejuje le na cerkev, romanski katolicizem. Morebiti neupravičeno! Vemo namreč, da imajo romanski narodi razmeroma največ socialnih svetnikov. In vendar nas opazovanje prepriča, da je poleg nadvse častnih izjem v te vrste katolicizmu velika pasivnost, ki vzgaja logično pasivne katolike. Momentano čustvo in pomp jim vkrešeta sporadično plamen verskega aktivizma, ki pa v navadnem zasebnem in zlasti javnem življenju ugasne. Posebno obsodbe vredno na tej vrsti katolicizma je tudi dejstvo, da rad uporablja vero, ali vsaj verske manifestacije za etiketo nacionalnega entuziazma. Upravičena je v teh slučajih sodba o degeneraciji verskega udejstvovanja, ki mora nujno slediti iz takih izrodov.

Pri naš je bil pred vojno katoliški aktivizem če ne že na višku, pa vendar na jako visoki stopinji.

Dežela je bila prepletena z verskimi organizacijami in z društvu, ki so bazirala na verskem principu. Iz teh organizacij je vzrastlo nebroj značajev. Mogoče, da je tu in tam ta organizacija zabrenkala premočno na politično struno, v splošnem pa je vendar ostala eminentno vzgojna in izobraževalna.

Dandanes stojimo pred drugim vprašanjem. Verski aktivizem se je vsled političnih razmer ohladil. Nebrojne zapreke pri snovanju in vodstvu društev so vzele pogum tudi onim, ki jim je resni princip, ut ubique praedictur Christus. Posledice niso izostale.

Nemorálnost, zavita v brezprimerno veseljačenje, je zavzela široke dimenzije. Plesna furija divja po deželi in Bacchus dobiva številne častilce celo med mladino.

Naj nas nikar ne motijo »polne cerkve« in »številno obiskani misijoni«. Kakor se vsi srčno veselimo teh pojavov, vendar imejmo zavest, da so uspehi malenkostni in plinavi, če se to žareče železo ne obdelava trajno in če glas besede božje pada na tla zarastla s trnjem. Pravi uspeh bodo imele take verske prireditve le tedaj, če se ob njih ukresana iskra podžiga potom organizacij teden za tednom.

Napačno bi bilo vsekakor omejiti se pri organizacijah samo na »pobožne dušice«, drugo mladino pa, ki zlasti potrebuje krmarja, prepustiti valovom.

Ne trdim, da so izobraževalna društva najboljše ognjišče verskega aktivizma. Vsi dobro čutimo, da smo po vojski podedovali nele gospodarsko, ampak tudi moralno ruino. Pa se ne da tako hitro pozidati, kot razdejane hiše. In čeprav imajo izobraževalna društva namen popraviti to vojno škodo, se vendar zavedajmo, da so te organizacije komaj prenešene iz gozda in vsajene v vrt. Vse niti cepljene niso. Za to nikar ne zahtevamo preranega sadu. Treba bo še veliko obrezovanja in cepljenja — a potrpljenje in pametna vzgoja, orošena z roso molitve, lahko pospeši rast in dozori sadove.

Vsi priznamo, da to delo zahteva žrtev. Velike ovire mu dela pravna negotovost, ki je posledica politične situacije. Vendar najde začasno vsako, tudi ukinjeno društvo, modus, po katerem more vsaj provizorično nadaljevati društveno delo. Znamenje strahopetnosti bi bilo, ko bi kdo radi teh dejstev treščil puško v koruzo.

Nadaljna ovira, brezdvoma jako huda, — je pomanjkanje požrtvovalnosti med članstvom. Prosvetna zveza izdaja društveno glasilo »Naš Čolnič«, ki ima predvsem namen dvigati mladino, ne samo društvenike, iz zablod in ji dajati snovi za idealnejša stremjenja. List je dobil nešteto pohvalnih pisem tudi od najmerodajnejših cerkvenih krogov. In vendar — sredi marca ima komaj dobrih 200 plačenih naročnikov in še izmed teh bo mnogo inozemcev. Odkod to? Pomanjkanje denarja? Ne, prevelika razpisnost z denarjem je temu vzrok! »Bogoljub« toži, da ima v Italiji 3000 naročnikov in s tem rezultatom ni zadovoljen. Kaj naj pa rečemo mi, ki za svoj list, urejevan v pozitivno verskem smislu — ne dobimo niti 1000 naročnikov? Preveč listov! O da, veliko jih je

preveč! Lahko bi vsaj iz društev in Marijinih družb zleteli razni »ptiči s kljukastim kljunom«.

Velika coklja uspešnemu razvoju je tudi pomanjkanje primerne dvorane v središču prosv. gibanja. V Gorici nimamo niti ene primerne dvorane, kjer bi se mestna in podeželska društva zbirala k pošteni zabavi in najpotrebnejšim tečajem. Za to so pa polna plesišča in vabljeni nasprotni lokali. Spomladi začne Prosvetna zveza nujno akcijo za zidanje Prosvetnega doma. Naj bi pri sobratih ta klic ne našel gluhih ušes!

Drugod se snujejo domovi za eksercicije mladeničev in deklet. Dasi je pri nas ta misel drzna, vendar ni neizvedljiva. Ravno Prosvetni dom bi bil za to pripraven prostor za konference. Začasno bi ga nadomestil kak zavod.

Sobratje! Tisoč problemov: verskih, gospodarskih, političnih, stanovskih i. dr. leži nad nami. Eden najvažnejših, ki zahteva naše eminentne skrbi in truda, pa je problem rešitve mladine. Zato prosimo v imenu 105ih društev Prosvetne zveze: Podpirajte društveno gibanje!

Dr. Jos. Ličan.

K 30 letnici „Alojzijevišča“.

Septembra meseca leta 1923. je preteklo ravno 30 let, ko me je k sebi povabil msgr. dr. Anton Mahnič, bivši ravnatelj deškega semenišča v Gorici. Bil sem takrat sedmošolec na goriški gimnaziji. Msg. Mahnič mi je ponudil mesto prefekta v mladem, komaj ustanovljenem zavodu slovenskega Alojzijevišča.

Z veseljem sem se odzval temu klicu tembolj, ker mi je bilo dano večkrat priti v stik s tem slavnim možem, katerega sem še kot dijak vzljubil in se krepko zavzel za njegova načela med svojimi sošolci. Določen dan nastopil sem službo. Prvi, ki me je v zavodu pozdravil, bil je Sv. Luciljski župnik Fabjan. Pripeljal je ravno čvrstega fantiča v zavod Ivo Pregelj-na sedanjega profesorja in pisatelja. Poln mladeničkih vzorov sodeloval sem pri vzgoji učeče se mladine. Poleg dr. Mahniča mi je dajal v tem oziru navodila blagopokojni dr. Jos. Pavlica. Dijake sem nadzoroval z njim: korepetiral, hodil na sprehod in k sv. maši v cerkev sv. Antona. »Alojzijevišče« je bilo namreč ustanovljeno v šolskem letu 1891-92. Prvo leto je bil zavod na Gradu v hiši Contavalle, drugo leto (1892-93) se je preselil v hišo tik malega semenišča v ulici Vetturini.

Početek Alojzijevišča in vzroki ustanovitve.

V Gorici je obstajalo za vzgojo učeče se mladino Werdenberško deško semenišče; to je sprejemalo dijake le počeniši z drugo gimnazijo. Srednje šole so bile takrat nemške. Vsled tega je bil našim učencem vstop v te šole brez posebne priprave iz nemškega jezika otežkočen, celo onemogočen. Le iz mesta in trgov in le iz premožnejših družin so se rekrutirali dijaki. Z žalostjo je zrla duhovščina, da so uprav nadarnejši fantiči iz kmetov morali ostati doma, ker stariši niso imeli sredstev, da bi jih poslali v mesto. Bila je nujna potreba, da se ta ljudski zaklad dvigne in to tem-

bolj, ker je bilo vsled boljše vzgoje na kmetih pričakovati več poklicev za duhovski stan. Je pač zalosten pojav, da mestni milje daje malo duhovskih poklicev.

Vsled tega je treba iskati naraščaja iz dežele, kjer je še živa krščanska zavest. Prvi so italijanski duhovniki ustanovili v rečeni namen društvo sv. Alojzija (Convitto S. Luigi). Po njihovem vzgledu so potem odprli sličen zavod za slovenske učence. Sprejemali so se učenci, ki so obiskovali goriško vadnico, da so potem brez vseh težkoč napravili sprejemni izpit za gimnazijo. Tako je Alojzijevišče pomagalo preskrbljevati deško semenišče s sposobnimi dijaki. Po svojej ustanovitvi toraj Alojzijevišče ni bil konkurenčni zavod, temveč je imel nalogo podpirati in spopolnjevati (glede nižjih razredov) deško semenišče.

Prvotne ustanovnike vodila je pri tem podjetju verska in narodna misel poleg tega pa tudi pedagoška potreba.

Za ustanovitev zavoda so si stekli posebne zasluge msgr. Mrcina, stolni dekan, dr. Ant. Mahnič, dr. Jos. Pavlica, in knezonadškofijski tajnik Jos. Bajec.

Vodstvo zavoda.

L. 1899. je prevzel predsedstvo zavoda dr. Jos. Pavlica, ki ga je z vso vnemo vodil do 16. 6. 1902. Vsled bolezni, kateri je sledila kmalu smrt, se je odborništvu odpovedal. Njegov naslednik je bil Janez Kokošar, mestni župnik. Bil je od leta 1902—1908 predsednik društva, a deloval je tudi več let pozneje v odboru. Od leta 1908—1912 je bil predsednik msgr. Lukežič od leta 1912 do sedaj pisec teh vrstic.

Kako zelo je bil zavod duhovščini pri srcu, se razvidi iz tega, da so pri njem delovale najboljšje duhovske moči. Iz seznama odbornikov, ki so v tej dobi posvetili svoje delo za povzdigo zavoda, navajamo sledeče gg.: prevz. dr. Franc Sedej, sedanji knezonadškof in msgr. Ivan Wolf kot pregledovalca računov izvoljena leta 1904, sledila sta dr. Fr. Žigon in Fr. Setničar.

Nadalje čitamo v seznamu te-le osebe: msgr. Pavletič stolni kanonik, msgr. Ivan Rojec, dekan, Ig. Leban župnik, dr. And. Pavlica prof. bogosl., Jos. Golob, kurat, msgr. Iv. Kolavčič, dr. Jos. Ujčič, prof. bogosl., Al. Novak dekan, msgr. dr. Ig. Kobal, msgr. Jan. N. Murovec, msgr. Ign. Valentinčič, msgr. Ant. Berlot, Ivan Reščič, Anton Rutar, David Doktorič, dr. Stojan Brajš in drugi.

Nadaljni razvoj zavoda.

V prvi dobi so zavod gospodinjstvo in tudi drugače vodile sestre usmiljenke po navodilih načelstva. Posebne zasluge za zavod si je pridobila č. s. Anakleta Ferjančič. Za potrebne instrukcije je skrbel nastavljen prefekt iz višje gimnazije, potem pa tudi prefekti bogoslovci.

Nato je odbor l. 1898. izročil zavod *šolskim bratom* iz Dumaia, ki so ga vodili do l. 1901. Tačas so bili šolski bratje odpoklicani od svojih predstojnikov. Vzrok je bil ta, ker odbor ni mogel ustreči njihovim zahtevam po otvoritvi notranjih šol. Odbor je v naslednji dobi vodil zavod po domačih duhovnikih in bogoslovcih. Prvi vodja je bil g. Fr. Setničar, sedanji nadškofijski kancelar. Potem g.

Ivan Tabaj. Leta 1907—1911 je bil vodja dr. Jos. Ujčič, za njim g. D. Doktorič od 1911—1913, njegov naslednik g. Vinko Buda (približno eno leto). Bogoslovci prefekti ki so v zavodu delovali, so bili naslednji: Jos. Fon, Ig. Kobal, Ciril Zamar, Ivan Brezavšček, Ivan Štolfa, Ivan Reščič, Leop. Cigoj, Rutar Anton, Stanta Vinc., Ivan Kodrič, Franc Pahor, Ivan Mozetič, Jos. Godnič, Sedej Ciril, Peter Butkovič, Pavlin Alojz, Herman Trdan, Velikonja Narte, Bratuž Josip, Pahor Peter, Res Alojz, Pavlin Alojz, Munih Ciril.

Uspehi zavoda.

Ogromno delo, ki ga je zavod vršil tekom 30 let svojega obstanka se ne da s par besedami povedati. Predno se obseka trd kamen in se ga sposobi za lepo zgradbo, koliko truda stane; to ve vsak zidar, in vsak kmetovalec potrdi, kako skrbno vsestranske nege je treba, da se iz njive iztrebi plevel in pospeši rasti dobri pšenici. O uspehih zavoda naj govore prvič številke, drugič imena. Izmed številik navajamo:

Leta 1906-7 je bilo gojencev 36, izdelalo jih 7 z odliko 3 so padli.

Leta 1907-8 je bilo gojencev 42, izdelalo jih je 11 z odliko, 2 ponavljalni izpit.

Leta 1908-9 je bilo gojencev 40, izdelalo jih je 10 z odliko.

Leta 1910-11 je bilo gojencev 50, izdelalo jih je 21 z odliko, 3 padli.

Leta 1911-12 je bilo gojencev 50, izdelalo jih je 7 z odliko, 4 padli.

Leta 1912-13 je bilo gojencev 72, izdelalo jih je 14 z odliko 4 padli.

Leta 1913-14 je bilo 65 gojencev, 15 odličnjakov, 7 padlo.

Leta 1914-15 je bilo 80 gojencev (drugih podatkov ni radi zbruhla vojne).

Glede imen navajamo te-le bivše gojence, ki so postali duhovniki: Krištof Tomsič, dr. Kobal Ignacij, Pahor Oskar, Močnik Franc, Pahor Franc, Rustija Andrej, Stanta Vincenc, Rutar Anton, Pisk Anton, Rebek Alojz, dr. Mih. Toroš, Belé Vencesl., Pišot Jan., Filipič Alojz, Rebek Alojz, Podberšček Štefan, Godnič Josip, Ivančič Josip, Pahor Peter, Fon Josip, Kodermac Alojz, Reja Karol, Črnigoj Franc, Peter Butkovič, Stanič Stanko, Cejan Alojz, Cigoj Leopold, Grbec Anton ml., Češornja Anton, Krapež Anton, Lenardič Fedr., Horvat Franc, Pavlin Alojz, Kenda Ivan, Kodrič Ivan, Zamar Ciril, Štolfa Ivan, pl. Posarelli Štefan, Mozetič Ivan, Kodrič Franc in drugi.

Slednjic omenimo sledeče bivše gojence, ki sedaj vrlo delujejo v *drugih poklicih*: dr. Alojz Gradnik, sodnik, dr. Ivo Pregelj, profesor, dr. Joža Lovrenčič, dr. Milko Brezigar, narodni ekonom, dr. Vladimir Komavli, odv., dr. Komavli Danilo, odv., dr. Mil. Bogataj, odv. dr. Ščuka Jožef, dr. Filip Orel, na day uradu, dr. Jož. Fakin, dr. Fran Jarc, odv. konc., dr. Alojz Fornazarič, odv., dr. Joško Munih, odv., dr. Josip Godnič tov. ravnatelj, dr. Jos. Bitežnik, dr. Stanko Pavlica, zdravnik, dr. Ant. Matelič, urad., dr. Jož. Berlot, zdravnik, dr. Reja Karl, odv. konc., Andr. Ipavec prof., Pavšič Ant. prof., Ivančič Adolf, prof., Peric Fil. profesor, Boškín Fran, sodnik, Kemperle Leopold,

urednik, Brelih Jan. sodnik, Klavora Mat., poštni uradnik, Kompara Fr. sodnik, Vrtovec Alojz. urad., Inž. Rustja Jož., Agr. Ušaj Just, Gorkič Fr. urad., Gerbič Jož. živinozdravnik, dr. Alojz Berce, dr. Al. Jasnič, Sedej Avg., Rakovšček Fr. učit., Kalan Jož. učit., Fiegl Karl, učit., Medvešček Bogom, učit., Doljak Val., učit., Berce Jož. učit., Sivec Fr. učit., Mrkuža Krist., učit., Komel Fr., učit., Vendramin Andr. učit., Lenardič Mih. učit., Črnigoj Alojz, učit., Savelli, poštar, Cigoj Ant. urad., Žbona Fr. urad., Cermelj Jož. finan. urad., Prinčič Avg. žel. urad., Kodrič Feliks, želez. urad., Bras Jan. žel. urad., Vidic Rud. žel. urad., Simoniti Alojz, stud. med., Kralj Janko stud. iur. in še veliko drugih. Koliko teh živih delavnih sil bi ostalo zakopanih, ko bi ne bilo našega Alojzijevišča!

K uspehom zavoda prištevamo tudi *glasbeno in pevsko naobrazbo* mladine, ki je dobila posebni razmah pod žup. Kokošarjem in ravnateljem Doktoričem. O tem pričajo razne veselice in prireditve v zavodu. Vprizorile so se ob raznih prilikah te-le igre: Zamujeni vlak, Car in tesar, Pravica se je izkazala, Kmet Herod, Kmet in fotograf, Strašilo burka, Mlini pod zemljo itd.

Vsako nedeljo so imeli gojenci *cerkvene nagovore*, katere je imel nekaj časa dr. Josip Pavlica, potem g. Reščič za njim dr. Jos. Ujčič in ko je ta odšel (1911) sedanjí predsednik. Več let je dnevno maševal za gojence g. dr. Fr. Žigon. Leta 1913 se je ustanovila *Mar. Družba* za dijake s te-denskimi shodi. Njeno vodstvo je poverilo knezo-nadžskofijstvo sedanjemu predsedniku. Veliko hval-ježnost je dolžno »Alojzijevišče« za *spovedova-nje* gojencev: frančiškane P. Aleksandru in kapu-cinu P. Rafaelu.

Že od l. 1906. je zavod prehranjeval tudi neka-tere uboge zunanje dijake.

L. 1911. je zavod prevzel skrb tudi za vso »*Dijaško mizo*«. Delokrog zavoda se je l. 1909. razširil s tem da se je sklenilo sprejemati dijake tudi iz-ven Goriške. L. 1912. se je določilo ustvariti tudi za učiteljsčnike posebni oddelek.

Po vojni se je delovanje zavoda razširilo na celo Julijsko Krajino. Treba je bilo namreč odpreti vrata zavoda tudi *Istri* in bivši *Kranjski*, ki ne mere pošiljati več svojih dijakov v Ljubljano.

Ta okolnost je silila odbor, da je kupil *Štantovo hišo*, ki se neposredno dotika zavoda. Že v zapis-niku odborove seje z dne 18. 8. 1902 čitamo (pod predsed. župnikom Kokošar) ta le sklep: »Dobro bi bilo Štantovo hišo kupiti: 1. Da se zabrani krčma v njej. 2. Da postane naša hiša bolj enotna in ne-odvisna ter vsled tega veliko več vredna.« Ta nakup se je izvršil dne 5. 3. 1922.

Dom Alojzijevišča.

Društvo je začelo dejansko delovati l. 1892, formalno pa je juridični obstoj društva potrdilo tržaško namestništvo z odlokom (Nr. št. 17.123-1) dne 27. sept. 1893.

Do leta 1895. je bil zavod brez lastne hiše. Dne 29. maja 1895 je pa kupil hišo, dvorišče in vrt, v ulici Šoškega mosta (via Ponte Isonzo) št. 7 od Nik. Cociančiga. L. 1902. se je ves vrt obzidal; l. 1907. se je učilnica podaljšala. L. 1912. dne 20. ju-nija je odbor kupil še ostali trakt hiše Nik. Co-

ciančiga (hiš. šte. 9) in potem vse poslopje uni-ficiral. Leta 1922 — kakor rečeno — je odbor po sklepu občenega zbora nakupil še Štantovo hišo, obstoječo z dveh hišnih številk št. 3 in 5 z dvo-riščem in vrtom. Vsled tega ima zavod štiri hišne številke Via Ponte Isonzo št. 3, 5, 7, 9.

Žal, da je vojska prizadejala zavodu velike rane. O prevratu l. 1918. so hišo zasedli razni begunci. Odbor se je lotil z vso vnmemo, da zagotovi zavodu vojno odškodnino. Treba je bilo premagati velike ovire. Slednjič se je odboru posrečilo zlasti po marljivem prizadevanju g. posl. Ščeka, izposlovati pri ministerstvih v Rimu pravico do vojne odškod-nine.

S to se je zavod tudi popravil, kakor tudi bolj moderno in higienično preosnoval. Lepa stavba je zdaj za nas prava dika in ponos. Tudi za zgubljeno pohištvo je odbor dosegel vojno odškodnino in sklenil že tozadevni konkordat. Vsled tega je bilo mogoče zavod opremiti z najpotrebnejšim po-hištvom.

S 15. jan. 1923. smo zavod odprli z 11 gojenci. Z letošnjim šolskim letom pa smo sprejeli v zavod 55 gojencev. Zavod vodi celotni odbor s predse-dnikom na čelu. Neposredno nadziranje dijakov je poverjeno 3 prefektom (gg. Jos. Bratuž, Simoniti, Fr. Bratuž). Krščanski nauk poučuje g. Filip Ter-čelj, zasebne instrukcije deli gđč. Pavla Makuc. Pravni konsulent je dr. Stojan Brajša in hišni zdravnik dr. Fr. Jakončič. Zavod je torej v dobrih in zanesljivih rokah. Posebna hvala gre glavnemu prefektu g. Jos. Bratužu, ki za procvit zavoda žrtvuje vse svoje sile.

Naš program za bodočnost.

1. Treba je, da se vsi živo zavedamo pomena in važnosti našega zavoda, ki je *edini te vrste v Julijski Krajini*. Razmere, ki so pred 30 leti ustvarile zavod, so v naših dneh slične. Narod potrebuje zdravega naraščaja za bodočo inteligenco, vsled tega se treba potruditi, da se pošlje v zavod najbolj nadarjene in povsem nepokvarjene učence. Priprava za srednje šole z italijanskim učnim je-zikom zahteva izvanredne žrtve od strani učencev. Velike ovire zamorejo premagati je najbolj pridni in nadarjeni. Bržkone bo treba vpletati dvoletno zasebno pripravo za srednje šole.

2. Misel domačega zavoda je treba *popularizirati*; vemo iz gotovega vira, kako lovijo agenti z raz-nimi umetnostni sinove naših starišev v zavode, kjer zamorejo le s težkočo napredovati. Poleg tega pa je v nevarnosti njih versko in pravna vzgoja. Vemo za slučaje v Gorici, kako so letos gojence iz laških dijaških konviktov vabili na pustne burke v laške dekliške konvikte. S tem činom so se celo bahali javno v listih.

Mnogo se govori tudi o prostih nedeljskih iz-letih, obojespolske mladine, ki gotovo niso brez nevarnosti zanje.

Pri preosnovi pravil našega zavoda je gotovo zdrava misel, da se postavi zavod na *širšo pod-lago*, in se tako ustreže sedanjí časovni potrebi. Poleg duh. naraščaja potrebujemo tudi poštenega naraščaja v drugih poklicih. Pri tem pa se ne sme izločiti prvotnega njegovega namena.

4. Prav je tudi, da se društvo premeni v *zadrugo*. Vendar je pa podpisani odločno za to, da ostane

bodoča zadruga *trdo* v rokah duhovščine. Vsled tega bi morali biti člani zadruge le duhovniki. Razlog za to je dvojen. Le na ta način imamo gotovo garancijo, da ostane temeljna versko nravna smer zavoda tudi v bodoče nespremenjena. Drugič pa nikakor ne gre, da premoženje, ki je nastalo največ iz zapuščin duhovnikov preide v druge roke in se porabi morda v druge namene. Tako premebno testamentarnih določil mora dovoliti le Sv. Stolica.

5. Treba je na vsak način omogočiti tudi ubogim dijakom sprejem v zavod. Saj se dobe najbolj nardjeni dijaki ravno v siromašnih slojih. Ob sedanjih gmotnih razmerah je zamogel odbor sprejemati gojence le proti plačilu. Za vzdrževanje siromašnih dijakov bi bilo treba ustvariti nov fond ozir. mesečno kritje za nje. Vsled tega je umestno, da se krajevni činitelji za vsakega dijaka posebej pobrigajo za kritje mesečnih doneskov potom zasebnih dobrotnikov dotičnega kraja. Dognano je tudi, da take mesečne doneske rajši darujejo, če dobrotniki vedo, koga vzdržujejo. Pred vojno je bila velika opora zavodu podpora v blagu, ki so ga razne občine pri posameznikih nabrale.

6. V zavodu moramo postaviti še primerno kapelo, nabaviti malo dijaško knjižnico, preskrbeti si telovadno orodje itd. Tako ima zavod še nešteto potreb, ki niso krite z vojno odškodnino. Za te bo treba skrbeti potom dobrodelnih darov.

Kdor ima mladino, ima bodočnost. Dobro vzgojena mladina, bo vsvarila narodu dobro bodočnost. Vsled tega mora biti vsak domoljub prepričan, da je njegova prva dolžnost, skrbeti za zdrav in dobro vzgojen naraščaj potom domačih krščanskih zavodov.

Le z sistematičnim širjenjem krščanske omike potom krščansko vzgojene inteligence se bo nravno prekrvasil in obnovil človeški rod.

L. Cigoj.

Marijine družbe.

Iz zapisnika o sestanku voditeljev Mar. družbe v Gorici, dne 21. februarja 1924.

I. Sobrat Cigoj: Da bo letošnje leto res marijansko leto, si želimo v prvi vrsti veliko organizirane molitve za božji blagoslov in pa mnogo marijanskega ognja in požrtvovalnosti. Marijanska ideja, ki je lani znova poživljena rodila že nekoliko sadu, naj se letos še bolj razširi in poglobi. Splošna verska in moralna revščina nam glasno priča, kako so nam za verski in moralni prerod našega ljudstva potrebne Marijine družbe. Tla so sicer trda, marijanska organizacija je še prezirana in zaničevana, javno mnenje ji je po večini nasprotno, a naš trud bo toliko bolj blagoslovljen, s kolikor večjimi žrtvami bo združen. Začnimo pa vsi — na celi črti, da bo duhovnija duhovniji, družba družbi nudila moralno oporo. Postavimo marijansko luč visoko na svečnik, da sveti vsem, ki so v »naši krščanski hiši« — nasprotnike krščanske vere in morale pa naj prisili, da bodo vzgojno inštitucijo Marijinih družb re-

špektirali. V splošno vspodbudo in v pokrepitev naše ideje si želimo večjih marijanskih prireditev po vseh okrajih, pripravljamo pa tudi za pozno poletje ali zgodnjo jesen skupen shod vseh družb v Logu.

II. Sobr. Dekan V. Belè poroča o potrebi in važnosti Marijinih družb za žene. Njegov temeljiti in zelo zajemljivi referat objavimo v celoti.

Na predlog g. referenta so bile sprejete sledeče resolucije:

1. V vsako duhovnijo Marijino družbo za žene! Ta družba naj bo *fundamentalna* podlaga za krepak pokret marijanske organizacije. Zato naj se vzdržuje veden stik med družbo za žene in ono za dekleta ter z Marijinimi vrcti.

2. V knjigarni K. T. D. v Gorici naj se otvori čimprej poseben predal za marijansko literaturo.

Opomba. Izvedeli smo, da je preč. g. P. Kopatin dr. J. v Ljubljani sestavil obsežen seznam marijanske literature. Prinese ga »Bogoslovni vestnik«. Zaposili smo pa že tudi za ekscerpt praktično najbolj uporabljivih knjig. Ko ga dobimo, uredimo zaželeni predal v prodajalni K. T. D. v Gorici.

III. Sobr. A. Filipič poroča »O mladeniških Mar. družbah«. Govoriti o tem predmetu je doslej na Goriškem skoro pomenilo, klicati vodo iz skale ali obujati preroke iz kamnja. Tudi g. referent je v uvodu mislil, da smemo o tem pri nas komaj le sanjati. Lotil se je vprašanja z njemu lastno šegavostjo, da je naravnost fasciniral. Bil je tako pozitiven, da je mogel sobr. Cigoj ob sklepu njegovega govora za njim ponoviti: Kjer so tla ugodna in delavci za to, naj se že kar prične s fantovsko družbo. K predmetu se še povrnemo, dasi bo pero preokorno, da bi moglo verno posneti, kar je izzvenelo iz žive, mestoma sarkastične, a hkrati tople in prepričevalne govornikove besede, ob kateri smo vztrajali do 1.30 ure popoldne.

Pri debati povdarja sobr. Cigoj važnost osebnega stika z mladeniči in prebere sklepe črniške zajednice glede uspešnejše pastoracije moških. (Glej med poročili s konferenc!) Priporoča veliko ljubezen in vestnost z moškimi penitenti. Neprecenljive vrednosti mora biti delo dobrega spovednika.

Sobr. Švara priporoča, naj bi tudi naši predavatelji »Prosvetne zveze« v svojih govorih poleg splošne verske in moralne misli, povdarjali še tudi marijansko idejo in jo priporočali.

Cigoj predloži načrt romanja (shoda) vseh Mar. družb v Log. Zbor ga odobri. Načrt objavimo pozneje, ko bo izdelan v podrobnosti, ko bo do-ločen termin in zasigurani govorniki.

Dodatek. Sobr. dekanjski voditelji so naprošeni, da kmalu organizirajo redno letno marijansko konferenco in napravijo načrt za shod Marijinih družb v svojem okolišu. Se priporočamo tudi za statistiko in denarne prispevke, v kolikor ni bilo že oboje doposlano osrednjemu vodstvu.

Goriška Mohorjeva družba.

Z veseljem javljamo čast. sobratom, da je to naše podjetje že sedaj ne le zagotovljeno, temveč na trdih nogah. Nemale, vsem znane težkoče čvrsto zmajuje *vzajemnost, zavednost in požrtvovalnost* čast. duhovščine, ki teži smotreno za stavljenim si ciljem.

Da bo pa uspeh tem bolj popolen, prosí odbor dekanjske poverjenike, naj vsak v svojem *okrožju* poskrbi velikodušno za *agitacijo*. Zlasti naj se potrebuje za nabiranje udov ukrene, v duhovnijah, kjer ni krajevnega poverjenika, ali kjer ne more domači duhovnik službe poverjenika vršiti.

Opozarjam vse čč. sobrate na *velikonočno izpraševanje*, kjer se bo nudila ugodna prilika pripočiti vernikom knjige naše cerkvene družbe. Naj bi te lepe prilike nihče ne zamudil!

Tudi pozneje o *pobiranju velikonočnih listkov* bo morda zadnja prilika dana, da se mlačne ali manj odločne za družbo pridobi. Denar, ki ga ljudstvo za dobre knjige žrtvuje, se najboljšje obrestuje!

Venceslav Belè:

Marijine družbe za žene.

Osrednje vodstvo Mar. dr. nas pač zato sklicuje, da se doseže čimbolj *intenzivna propaganda marijanske ideje* in se izvede čimbolj *smoterna organizacija Mar. dr.* Med duhovniki je žal mnogo »*tujcev* v Jeruzalemu«, ki ne poznajo v bistvu marijanske ideje; med tistimi pa, ki se vdejavljajo v tej organizaciji, je mnogo *diletantov*.

Skušnja uči, da ne pojmuje prav ideje in da ne doseže vzora organizacije, kdor hoče iti mimo Mar. dr. za žene. Tak ne bo imel uspehov, ki bi ga mogli trajno zadovoljiti.

Družba naj bo sicer splošna »*ZA ŽENE*«, da ne bodo nekatere zapostavljene, *težišče in središče družbe naj bo pa materinski element*. Žena namet nam je sicer dobrodošla, a za organizacijo je manjšega pomena in manjše koristi. *Vpliv matere je velikega socialnega, apostolskega pomena*. Ta moment, ki je za smoterno organizacijo izredne koristi, stavi v marijanski organizaciji elementarno zahtevo po družbi žen, katera pa je povečini sestavljena iz žen-mater.

Tam, kjer ni družbe žen, je marijanska organizacija le preveč fragmentarna; tam, kjer je ženska družba, je ustvarjena solidna podlaga, ki zagotavlja organizaciji zdrav razvoj, dober naraščaj in lepo prihodnost.

Mnogi mislijo, da se začne organizacija tako: Vrtec, družba deklet in fantov, družba mož in žen. A le obratno bo šlo dobro. *Življenje* nas uči, da družina ne začne z otroci, temveč s stariši. *Zgodovina postanka* Mar. dr. nam tudi ne da argumenta za naše čase in razmere. Z mladino je začelo, a ta mladina je bila vse drugačna, kot je naša sedanja; tam dečki, vzgojeni in živeči v zavodu pod nadzorstvom jezuitov, tu pri nas potepčki brez prave domače vzgoje in brez skrbnega nadzorstva. *Trud v vrtcih ni zadosten, treba je domače-*

ga sodelovanja v duhu marijanske vzgoje. Kar duhovnik v svojem navdušenem idealizmu zida, to nerodnost ali pa celo zlobnost starišev večkrat pobere. Seveda bi bil naš ideal kot podlaga marijanske organizacije ustvariti družbo za može in žene; toda socialne, politične in vse naše moralne, verske in kulturne razmere so take, da o družbi mož lahko sanjamo, je pa ne moremo tako kmalu upati. A ravno organizacija žen mora k temu pripomoči, če žen ne organiziramo, bomo može toliko manj. Naj bi šel torej razvoj to pot: žene, otroci, odrasla mladina, može. *In žene naj bi dale vsem fundament in nam pri vsem tem pomagale*.

Zakaj je včasih v vrtcih in dekliških družbah primeroma malo uspehov in celo precej neuspehov? Včasih je res vodnik sam kriv, ker ne kaže dovolj veselja in se v svoji komodnosti premalo potruji. A tudi taki, ki se trudijo, niso povsem zadovoljni. Število otrok in novink se včasih nepričakovano skrči; včasih »prav dobre« družbenice odpadejo; gorečnost se ohlaja; dolžnosti se zanemarjajo; pravila se kršijo; vodnik čuti neko čudno stagnacijo v vsem družbenem življenju. Zakaj taki pojavi? Mislim, da je temu krivo to, da se je kljub vodnikovem prizadevanju *marijanska ideja premalo poglobila v mlada srca*, da se je pristno marijansko mišljenje in čustvanje *premalo življenjsko udejstvovalo*. Vsi bi morali živeti *nepretirano v nekakem čisto marijanskem ozračju*. Vodnik samo s shodi, govori in raznimi pobožnostmi nikakor ne more ustvariti tega ozračja. Njegov vpliv ugasne, ko stopijo družbeniki v ozračje družinskega življenja, ki je včasih marijanskemu duhu tuje in morda celo nasprotno. In mlad človek je za različne in celo nasprotno vplive zelo dovzeten. *Nujno potrebno je torej, da skušamo ustvariti v družinskem življenju ozračje marijanskega duha; prvi dih tega ozračja bo najlepše zbudila mati-družbenica. Iz tega duha se porodi družinska inicijativa k marijanskemu udejstovanju in družinska kontrola glede dolžnosti. Pri nas manjka še v veliki meri takega družinskega življenja*. To pa zato, ker je po družinah premalo umevanja in zato tudi premalo upoštevanja pomena in cilja Mar. dr. Mati-družbenica ima s svojo avtoriteto in svojim blagodejnim vplivom vse to zanesti v družino. Družba ima pripraviti *dobro mater, dobra mati* pa ima *veliko moč v svoji osebnosti*. In če tudi ne pripelje vseh članov družine v družbo, jih nauči spoštovati duha družbe in jih pritegne v ozračje tega duha. *Veliko nam bo pa posebno s tem pomagala, da nam pošlje v družbo zdravega, dobrega naraščaja in nam bo stala ob strani na ta način, da prevzame pri svojih otrocih nekako eksekutivo glede družbenih dolžnosti*. Pomislimo na avtoritativni vpliv matere v dobrem in slabem. Koliko je storjenega ako ona prav umeje pravila in dolžnosti tudi v malem, ako prevzame ona pri svojih otrocih individualno voditeljstvo in kontrolo nad njimi, tako da je ona v malem doma to, kar je v velikem vodnik celi družbi. Koliko je pokvarjenega že samo, če mati ne ume in se ne briga za dolžnosti, ki jih imajo njeni otroci kot družbeniki. *Skušnja uči, da dajo družbam in vrtcem najboljši kontingent tiste*

družine, katerih mati je sama družbenica. Le s pomočjo matere je mogoče uspešno infiltrirati naše družine z marijanskim življenjem. Družba žen da krepko ozadje in oporišče dekliški družbi in vrtcu. Zato bo velikokrat ves naš trud zaman, če ne bomo imeli matere za sodelovalko pri našem prizadevanju; to pa je prav težko mogoče, če sama ni družbenica. Ne tolažimo se z mislijo, da nas vsaka dobra mati razume, četudi ni v družbi. Taka nas le premalo razume in nam ne more dovolj uspešno pomagati v marijanskem delovanju. Mi moramo skrbeti za to, da nas bodo matere popolnoma razumele in nam kazale ne samo nekako simpatije za družbeno delovanje, temveč da bodo čutile obvezno dolžnost sodelovanja.

Za poglobitev marijanske ideje in pokrepitev njene organizacije je nujno potrebno, da se povsodi vpeljejo Mar. družbe za žene.

Mnogi imajo zoper to tezo pomisleke in ugovore, češ, da je to zelo težko. To pa ni tako težko, kot se morda marsikomu zdi; težko je tistim, ki se jim ne ljubi. Ako imamo toliko dekliških družb, bi lahko imeli še več ženskih.

Dekle je bolj zabaveželjno kot žena; zato se mnoge boje družbe, ker mislijo, da bo tu veliko ovir za njihovo razveseljevanje. Mnogim se zdi družba nekaj mračnjakega, pobožnjakega, mrkega, ker jim raznih škodljivih zabav ne dovoljuje.

Pri ženi že ni več tega, ona je postala resna in ne čuti tiste potrebe po zabavi in veseljaškem razvedrilu.

Dekle je bolj podvrženo vplivom, posluša preveč nasprotnike in sovražnike družbe. Žena je že bolj samostojno misleča in preudarna: nje ne zbegajo tako kmalu tuji predsodki.

Dekle je bolj lahka po vsem svojem razpoloženju, bolj kipeče in razpršene narave, zato se nekam boji družbine resnosti in treznosti.

Žena je bolj utrjena, poglobljena, koncentrirana osebnost. Zato je žena prej dovzetna za družbo kot dekle, če ji družbo pokažemo v pravi luči in na pravi način. *Nrav žene nam torej ne bo delala posebnih ovir in zaprek pri ustanavljanju družbe. Misliti, da bi se v vsaki duhovniji lahko ustanovila družba za žene, ker ima vsaka duhovnija toliko dobrih žen, da se prav lahko z njimi začne.*

Kako začeti?.... Kako tiste dobre pripraviti za družbo in jih povesti preko neutemeljenih predsodkov?...

1. *Večkratni stanovski nauki za žene.* Prilike se že ponudijo in jih je treba dobiti. Pri teh začetnih naukih — brez posebne firme — se žene lepo pripravijo, da bodo voline za versko, za religiozno udejstvovanje. Ko bo v njih ta voljnost, ustanovitev družbe ne bo težka.

2. *Obstoječe organizacije verskega značaja* naj se strnejo v to smer. Članice tretjega reda in raznih bratovščin.

3. *Žene, ki že gojijo kake posebne pobožnosti,* n. pr. pobožnost prvih petkov, se pridobijo za družbo. Gojijo naj se posebne pobožnosti in k njim pritegnejo žene; n. pr. družinsko posvečenje presv. Srcu se skuša izvesti s posebno apelacijo na žene. Kontakt je tu in delo ne bo težavno. Ako je nekoliko res dobre volje in prizadevanja, se

ustanovitev mora posrečiti. Pri nadaljnjem vodstvu je treba potem paziti, da vodnik ne bo prestroj. Medtem ko je pri dekletih precejšnja strogost umestna in potrebna ter koristna, če hočemo dobrih uspehov, *moramo biti pri ženah z ozirom na njihovo večjo zaposlenost bolj popustljivi* kar se tiče shodov, skupnih obhajil in sličnih dolžnosti. Popustljivost se seveda ne razteza na njihovo obnašanje. Dekleta se ponavadi bojijo pravil samih, žene pa se le tega bojijo, da jim ne bo mogoče pravil prav izpolnjevati, ker jih utegnejo pri tem ovirati domače razmere. Povejmo jim takoj, da jim naredimo izpolnjevanje dolžnosti lahko in da bomo radi vpoštevali vse njihove razmere. Pomisliti moramo, da ima marsikatera sitnega moža, ki bi se znašal nad njo, če bi zaradi družbe zanemarjala domače dolžnosti. Skupna obhajila naj ne bodo pogosta in še takrat ne terjajmo rigorozno, da morajo vse isti dan priti; vzemimo to bolj v moralnem pomenu. Kako je cerkev popustljiva glede termina za zakramente pri odpustkih! Po možnosti naj gre vsaka vsak mesec najmanj enkrat k zakramentom, izbiro časa pa pustimo prosto. Shodi naj bodo kratki. Vzemimo isti dan že pri pridigi za žene primerno snov, da bo ta dan res njih, pri shodu samem se potem omejimo na kratek nagovor in molitev po potrebi in razmerah. Tudi čas shoda naj se uredi po splošni želji žen samih.

Kjer obstoja dekliška družba, naj se goji najtesnejši stik med obema družbama. Ako mogoče skupne seje predstojništev in včasih kak skupen shod in romanje. *Naj se čutijo kot ena družina.* Žene naj nam bodo nekeke naravne svetovalke z ozirom na posamezne mlajše družbenice; mlajše jim morajo skazovati spoštovanje in pokorščino. Glavna vez naj bo ljubezen.

O čem govoriti ženam pri shodih? Če dobro poveš, bodo vse kar je dobrega in zanje primernega prav rade poslušale. Glede govorov je potrebna vodniku dvojna priprava: *Napravit si mora načrt za celo leto,* da bo vezala shode neka idejna nit. Pripraviti pa se mora tudi za vsak shod posebe. Lahko pri shodu tudi čita, a tudi na to naj se dobro pripravi in naj berilo poprej dobro prebavi. Gradivo lahko tudi izmenjuje, tako da govori n. pr. enkrat o vzgoji otrok, drugič o dolžnostih do moža, da ne bi bile tiste, ki so brez otrok, zapostavljene. Pa tudi ko govori n. pr. o vzgoji, naj pove nemateram da imajo lepo priložnost vporabljeti te nauke s tem, da podučijo druge žene ali pa da se zavzamejo za bolj zanemarjene otroke. *Glavna stvar je to, da se postopa sistematično,* ne pa kar tja v dan brez načrta, tako da še tisti hip pred shodom skoraj ne ve vodnik, kaj bi povedal. Izbrati bi se lahko tile cikli: Mati in njene dožnosti od pred rojstva do poroke otrok. To je cikel za eno leto. Žena in njene dolžnosti do moža v vseh mogočih razmerah, do moža kakršnegakoli značaja: mladega in starega, zdravega in bolnega, dobrega in slabega, pobožnega in brezvernega, itd. Gospodinja in njene dolžnosti do posameznih članov družine in sorodstva. Mačeha in pastorka, nevesta in tašča, stric in teta, svaki in svakinje, hlapci in dekle itd. *Sosestvo.* Dobro in slabo. *Vdova* ki je že in

Dr. M. Brumat:

Zborovanje

„Misijonske zveze duhovnikov“.

Zborovanje »Misijonske zveze duhovnikov«.

Dne 21. februarja 1924 je imela »Unio Missionaria Cleri« naše škofije prvo večje zborovanje. Italijanska sekcija te zveze je zborovala v škofijskem dvorcu, slovenska pa v bogoslovnem semenišču.

Ker je bil Prezv. g. nadškof pri italijanskem zborovanju, je vodil slovensko zborovanje škofijski delegat »Misijonske zveze«, dr. Mirko Brumat. Otvoril ga je s kratkim pozdravom in molitvijo. Omenil je, da se v Gorici od 17. do 24. februarja vrši misijonski teden, prvi v naši škofiji in v Italiji sploh. Italijanski cerkveni govori so v prvostolnici cerkvi, dočim se je določila za Slovence le tridnevnic od 22. do 24. februarja pri sv. Ignaciju. Poudaril je tudi, da se Prezvišeni čudi, da ima slovenska duhovščina manj smisla za misijonsko delo kot italijanska. Njegova želja je, da se vkljub stoterim težkim nalogam v izrednih razmerah vendarle nekoliko bolj vnamemo za najbolj duhovniško, za misijonsko delovanje. Zato je Prezv. knez in nadškof sam povabil gospoda dr. Zdešarja, Mis. dr. iz Ljubljane, da obudi v naših sreih nekoliko več zanimanja za kat. misijone. Nato je predsednik zborovanja podelil besedo g. dr. Zdešarju, ki je razvil te le glavne misli:

Velike ideje so močne gibalne sile. Med take ideje spada prav gotovo verska ideja. Pač lahko tudi to trdimo, da je bila religiozna ideja vedno celo najsiilnejša, zlasti v kolikor se krije z misijonsko. Misijonska misel se v zadnjem času čedalje bolj obuja in pogloblja med katoliškimi narodi. Vprašanje je le, ali je ta ideja tudi legitimna ali ni morda samo prvara.

Ta ideja je gotovo legitimna, ker ima najtrdnjšo pravno podlago. Je namreč nebeškega izvora. Kristus sam je to idejo vrgel v svet, ko je poslal svoje apostole rekoč: »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!« Hotel pa je, da se širi in nikdar ne zamre do konca sveta. Zato je dodal mogočnemu misijonskemu klicu in ukazu še te besede: »In glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta.«

Božji izvor te ideje nam priča tudi zares božja moč, ki je vselej spremljala misijonsko delovanje. Zgolj naravne sile in nagibi nam nikdar ne zadoštujejo, da bi mogli z njimi doumeti nadčloveške žrtve in uspehe, preprostih misijonarjev, kakršni so bili apostoli — ali poznejših misijonarjev, recimo n. pr. sv. Cirila in Metoda, ali onih misijonarjev, ki so zanesli Kristusovo blagovest že v 13. stoletju tja do Pekinga. Misijonarji in njihovo delovanje, od apostolov pa do današnjega dne, nam jasno govorijo: Misijonska ideja je legitimna, saj je od Boga samega.

Legitimirala pa jo je tudi kat. Cerkev, ki ji je posvečala vedno prav posebno skrb. Sistematično uredilo pa se je misijonsko delovanje šele ko sta ustanovila Gregorij XV. Congregatio de propa-

šele bo. *Ženske čednosti n ženske napake.* Po-glavni grehi in njim nasprotne čednosti s posebnim ozirom na ženo. (Snovi za cela leta. Nekaj krepkih zgledov zraven!) *Ženske vzornice v svetem pismu, v življenju svetnikov. Evangeljski odlomki in berila razlagana ženam. Svetopisemski izreki o ženi in sedanje žene.* Od časa do časa razlaganje pravilnika in dolžnosti družbenic. itd.

Literatura: V knjižnici vsakega duhovnika bo kaj primernega. Seigerschmit: Krščanska mati. Jeglič: Starišem... V boj za srečno in veselo krščansko življenje. Bleiweis: Pouk starišem. Zabukovec: Pouk zaročencem in zakonskim. Sv. Fran Sal. Filoteja. Sveto pismo. Življenje svetnikov. itd. Ustanoviti in voditi Mar. dr. za žene ni težko, če je dovolj dobre volje. Z ozirom na marijansko organizacijo je nujno potrebno, da se povsodi uvede taka družba. So pa še drugi vzroki za to.

Apostolat dobre žene veliko dobrega zamore. Če je vpliv žene velik, ni le v slabem velik, temveč tudi v dobrem. Kamor naš vpliv ne poseže, tja poseže morda njen. Do mož, do sinov. In če drugega ne bo, bo za mnoge več molitve.

Vzgoja mladine nam bo iztrgana iz rok v šoli. Kak je bil prej naš vpliv do otrok in do starišev! In sedaj po tej šolski reformi! Mi ne bomo imeli sredstva, da bi otroke prisilili k nauku v cerkev. Vzgojiti moramo matere k zavesti moralne dolžnosti glede pošiljanja k nauku. K tej vzgoji mater nam more pomagati najbolj Mar. dr. za žene. Njihov zgled bo vplival na druge, bo vlekel druge za seboj. Mater vzgojimo za sovzgojiteljico in pomočnico!

In je še en — najidealnejši motiv: žena je bolj pobožna, bolj religiozna kot mož. Zakaj? Ni to samo neka pojav generične diferenciacije, ni to le nekaka mehka ženska čuvstvenost, to je kategoričen imperativ ženske nrvstvenosti. V stari zavezi je bil mož duhovnik v družini. S sveto družino se je to izpremenilo: Mož stopi v osebi Kristusa iz družine in postane duhovnik v svetu in cerkvi. V ženi Mariji, ki je svetu Boga dala, imamo prvo veliko duhovnico. V novi zavezi se je delokrog razširil, mož je duhovnik v cerkvi izven družine — in svetu, žena pa je duhovnica v družini, zato je ona najbolj pobožna in verna. Kar je duhovnik v cerkvi in svetu, to ima biti žena v hiši in družini. Krščanstvo ji je dalo enakopravnost z možem, ji je dalo to čast družinske duhovnice. Po vzoru Marije, ki je rodila Sinu božjega na svetu in pod njenim vplivom je postala žena, ki rodi in ima vzgajati »otroke božje«, družinska duhovnica. Je torej naravno in potrebno, da započnemo z vso resnostjo versko - nabožno organizacijo marijansko z ženo: *Pod Marijino zastavo in pod zaščito te naše prve velike duhovnice naj se udejstvuje žena kot družinska duhovnica za zveščanje družine, za čast božjo in njegove pre-svete matere Marije....*

Novе svetogorske Šmarnice

so v tisku. Priredil jih je dr. Brumat in naslovil »Na Sv. Goro!« Torej imeli bomo svetogorske šmarnice, ki jih boste čč. sobratje in vaši verniki veselili.

ganda fide (1622) in Urban VIII. Collegium Urbanum (1627), t. j. semenišče za vzgojo misijonarjev. Ni dvoma, od apostolov do Gregorija XV. in do Benedikta XV., ki je zaželel naj bi se združila vsa katoliška duhovščina v »Unio Cleri« — pa do Pija XI., ki je prenesel sedež »Družbe za razširjanje sv. vere iz Francije v Rim, da bi nihče ne mogel očitati, da je preveč nacionalistična — v vseh stoletjih je kat. Cerkev smatrala za svojo najbistvenejšo nalogo razširjanje sv. vere po vsem svetu.

Torej misijonska ideja ima neovrgljivo pravno podlago v volji Kristusa in Njegove Cerkve in katoličani, ki jim je ta volja pravec življenja ter delovanja, ne morejo in ne smejo brezbrizno mimo nje.

Ugotoviti pa moramo, da smo katoličani pre-malo prežeti od misijonske misli.

Največ misijonskih poklicev in denarnih prispevkov daje danes Francija. Tudi največ mučeniške krvi so prelili prav francoski misijonarji. Koj za Francijo pride mala holandska država. Razveseljivo se dviga misijonsko zanimanje tudi v Avstriji in Italiji in hvala Bogu tudi med Slovenci. Nemci prednačijo v znanstveni poglobitvi misijonskega pojmovanja in delovanja. Imajo že tudi nekoliko univerz s stolico za misijonstvo.

Zakaj smo dolžni zlasti mi duhovniki podpirati misijone in tudi druge ljudi navduševati za misijonsko idejo?

1. Kakor apostolom, kliče Kristus tudi nam: »Pojdite ... in učite vse narode!« in »Et alias oves habeo ... et illas oportet me adducere.«

2. Naša dolžnost je, da proslavljamo Boga, da skušamo čimbolj povečati njegovo vnanjo slavo (»Gloria externa«). Najbolj pa proslavimo Boga s tem, da zanesemo njegovo luč in ljubezen med milijardo in še več poganov. Pomislimo, koliko od poganstva izpreobrnjenih kristjanov je celo z mučeniško smrtjo že proslavilo Kristusa!

3. Misijonska misel je eminentno idealna misel, ki bi bila v stanu streti sedanje materialistično naziranje in življenje. Naše lastne ovčice najbolj učinkovito zopet dvignemo k nebeškimi idealom, ako jih vnamemo za misijone.

4. »Sentire cum Ecclesia« je najlepša dika kat. duhovnika. Cerkev pa ima misijonsko misel za svojo najbolj svojstveno misel. Torej!

5. Usmiljenje do poganov, ki ječijo v najhujši нравni, socialni in gospodarski mizeriji, nas sili, da jim pomagamo. So najrevnejši izmed človeških otrok, za katere je Kristus dal svojo dragoceno Kri.

6. Protestanti neizmerno veliko žrtvujejo za misijone. Misijonska misel je najjačja sila, ki še drži nekaj razkrajajoče se protestantovstvo. Pomnimo še, da protestanti delujejo le bolj iz civilizatoričnih in političnih nagibov in da v vsakem pogledu zelo otežujejo delovanje katoliških misijonarjev. Ali naj protestantovski akademiki prekašajo katoliško duhovščino v misijonski vneni?

Nekateri pomisleki se ovržejo.

1. Miloščino moramo gledati z nadnaravnega stališča, ki ga povdarja Kristus, ko pravi, da naredimo njemu, kar storimo za njegovega najzad-

njega brata. Kar Bogu damo radi njega samega, da ga proslavimo in da mu privedemo prav mnogo ljubečih src, je kapital, ki ga On sam neskončno cbretuje.

2. Škofje, ki so dali največ misijonarjev, pravijo, da je duhovskega naraščaja tem več, čim več misijonarjev zapusti domačo grudo.

3. Otresimo se pomisleka, da se denar uporablja z nacionalnih vidikov. Kakorkoli in kjerkoli pomagamo, dobro pomagamo. Bodimo univerzalni in zavedajmo se, da je vendar vsaj Bog pravičen, ki bo poplačeval naša dobra dejanja in plemenite namene.

»Da mihi animas, cetera tolle!« Tako moramo duhovniki govoriti. Kakor bomo žrtvovali, tako bomo nazaj prejeli. Z duhovno in gmotno miloščino bomo najbolj posvečali sebe in svoje. Bog to hoče!

Škofijski delegat dr. Brumat se zahvali misijonarju za temeljito in toplo izvajanje. Nato poudari še en nagib za čvrsto sodelovanje pri misijonskem delu. Srcè Jezusovo toži nad mrzloti in nehvaležnostjo kristjanov. Koliko je plemenitih poganov, ki bi Boga bolj ljubili kot mi, ako bi ga poznali! Pripeljimo k božjemu Srcu te blage in plemenite duše in sami se bomo v novi ljubezni ogreli!

K debati se oglasijo razni gospodje, ki želijo pojasnil glede svetinje in podobice za »Dejanje sv. detinstva« in za »Družbo za razširjanje sv. vere«. G. misijonar obljubi, da bo poročal o vsem tem, ko v Ljubljani zadevo uredi. Nekateri gospodje izrazijo tudi željo, naj bi slovenski duhovniki dobivali slovensko misijonsko glasilo. Prof. dr. Pavlica poudari in podkrepi še enkrat g. dr. ja Zdešarja o velikem pomenu miloščine, da se požlahtnimo mi in naši verniki.

Zborovalci odobrilo soglasno sledeče sklepe:

1. Vsi sobratje, ki niso v »Misijonski zvezi duhovnikov«, naj se čimprej vpišejo.

2. Vsi sobratje naj z vnemo širijo med verniki misijonske spise in liste, zlasti pa list »Katoliški misijoni«.

3. V vseh Marijinih družbah naj se osnujejo misijonski odseki.

4. Za šolsko mladino naj se uvede »Dejanje sv. detinstva«.

5. Vodstvo »Misijonske zveze« naj skrbi, da se čimprej napravijo svetinje in podobice za sprejem v »Dejanje sv. detinstva« in v »Društvo za razširjanje sv. vere.«

Čč. sobratje, ki so že ustanovili katero misijonsko društvo, naj to sporočijo tajniku »Misijonske zveze za duhovnike«, Ivanu Reščiču (Gorizia, Via Seminario, Istituto sordomuti). Na isti naslov naj se pošiljajo tudi vsi prispevki za misijone — torej ne na knezonadškofijski ordinariat.

Sobrat, ali si že poravnal udnino?

Alojz Novak :

Naloga Zbora v bodočnosti.

Zbor je od svoje oživotvoritve l. 1920 do danes mnogo storil na versko-kulturnem polju. Povojskim položaj nas je našel kot razkropljene ovce; nismo bili temu krivi mi. Zbor nas je zbral, oživel je konference, zvezal je zopet stik med nami.

Ne rečem, da v prvi navdušenosti nismo marsikake uganili, ki se nam zdi sedaj, ko gledamo skozi očala realnosti, nedosežna utopija, a zasluge se Zboru ne sme kratiti, da je zbudil našega duha iz letargije do volje k udejstvovanju. Kaj smo s to voljo pozitivnega ustvarili nam pregledno kaže današnji Zbornik. Ni nas treba biti sram. Vsem peterim točkam svojega namena — glej pravila — je Zbor ustrezal kolikor je bilo v danih razmerah sploh mogoče. Čudodelstev pa od njega ne smemo in ne moremo pričakovati, zlasti če pomislimo, da je v Zboru koncentrirana le moralna sila, ki sicer gotovo zmaga nad elementarno močjo razmer — a le po težkem boju in z dolgotrajnimi žrtvami. Tudi pragozda ni mogoče posekati in spremeniti v plodonosne njive brez znoja in žuljev, brez truda in popolnega izčrpanja marsikake delavske moči, predvsem pa ne brez složnosti in stanovitosti tistih, ki se tega dela lotijo.

Evo Vam, sobratje, programa in naloge Zbora za bodočnost. Pred nami leži pragozd verskih, in pravnih in socijalnih zablod. Sekire smo še-le postavili, da jih poderemo in dvignemo iz njihov ljudstvo. Pa že pri prvem začetku so nekaterim omahnile roke; ker noče iz štora posekanega pradedrevesa že rasti pšenica so zgubili pogum. Ustrajnosti nam je treba! Pa že pri prvem početku odstopajo kratkovidni sobratje od dela neločujoči osebnosti od idej. Osebe preminejo in zginejo s pozorišča, ideja ostane. In naš ideal je praktično katoličanstvo povsod na kulturnem in socijalnem polju. Složnosti in discipline nam je treba — in vsaj nekoliko dalekovidnosti tudi poleg, kar bi se pri nas, ki nas štejejo med »študirane« ljudi, moralo samo ob sebi razumeti. *Quidquid agis prudenter agas et respice finem!*

Od sobratov dobiva Zbor pisma najrazličnejše vsebine. Eden trdi: »Nergači so vedno bili in bodo.« Prav. Opozicija je vedno dobra da le nerga in svoje nezadovolstvo izraža na pristojnem mestu, ki ima pravico in dolžnost nedostatom v Zboru odpomoči. Drugi piše: »Ali res ne moremo biti složni razven v zabavljanju?« To je pa prežalostna resnica; dal Bog, da bi se je vsi zavedli — s tem bi bil storjen prvi korak do poboljšanja. Zopet tretji pravi: »Najžalostnejša organizacija je duhovska.« Ni povsem tako. V vsaki organizaciji tega sveta je podobno žalostno, v pre mnogih še žalostnejše. Kar je človeškega je vse nepopolno. Najpopolnejšo organizacijo ima le Bog v svojih sedmerih korih angeljev in v zveličanih. Ker pa mi duhovniki opravljamo že v mesu službo, ki je težka celo angeljskim ramam, zato bi se spodobilo, da bi bila naša organizacija vsaj najmanj nepopolna na tem svetu, da bi ne bilo med nami ne omahljivcev ne uskokov. Pot medsebojne ljubezni, pokorščine do

predstojnikov in ljubezni do izročene nam ljudstva je prava. Strumno hodimo po nji neglede na trnje, ki jo prepleta.

Naloga Zbora za najbližjo bodočnost pa bodi, tudi v materijelnem oziru za onemogle člane Zbora kaj poskrbimo. Od samega idealizma jim ne bo nič polajšano in pregovor se glasi: pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal. — Prcd vsem poglej vsak izmed sobratov če je že vpisan v goriško duhovsko podporno društvo: »Pio Sovvegno« — vpišuje se pri stol. vik. Jos. Maroldu in če je že plačal letnino 10 L. V slučaju bolezni dobi vsak dan podpore 6 L.

V Videmski nadškofiji imajo duhovniki vzorno »Società di mutuo sovvegno.« Letno prispevajo v blagajno po 24 Lir poleg prvoletne pristopnine) zato pa dobivajo v prvih 3 mesecih bolezni po 8 Lir dnevno, po 3 mesecih po 6 L dnevno skozi eno leto. Če bolezen traja še dalje določi upravni odbor višino dnevne podpore. Bi se dalo tudi pri nas to doseči, treba bo le nekoliko več zanimanja za naše podporno društvo.

Glede invalidskega doma za duhovnike je dobil Zbor le par spodbujajočih izjav posameznih sobratov in ene dekanijske konference. Zamišljen je bil ta dom tako-le: Prostorna hiša z dvoriščem, vrtom in večjim kosom zemljišča — vse obzidano. V hiši: domača kapela in 5 stanovanj po 2 sobi in kuhinja — tako, da lahko 5 invalidov prebiva s svojim pohištvom in služabnicami hkratu v hiši. Vrt razdeljen na 5 delov, zemljišče za sprehode skupno. Invalidski dom naj bi stal kje v Vipavski dolini zaradi milejšega podnebja in ugodne komunikacije z mestom. Finančna stran: 200—250 sobratov žrtvuje enkrat za vselej po 500 L in potem letno po 5 L za vzdrževanje, davke itd. Če kaj glavnice ostane, tem bolje, bi njene obresti vzdrževalne stroške za hišo. Računamo na 5 invalidnih duhovnikov, ki bi bili hkratu potrebni tega zavetišča. Kadar se ne veš več kam dejati, veš vsaj kje te čaka tvoje stanovanje do smrti — pridobljeno z deležem 500tih lir. Ako bi nas bilo manj deležnikov bi se morali seveda deleži sorazmerno zvišati.

Treba bo seveda še študija in prevdarka, predvsem pa podlage za vse to — odziva vseh, ki se jim zdi ta misel vsprejemljiva. Konference naj blagovole tozadevne sklepe javiti Zborovemu starosti. Spremeni se lahko lega, kraj, načrt nameravanega doma, eno bo pa neizpremenjeno ostalo, namreč dejstvo, da je invalidni duhovnik najbolj zapuščen reva na svetu in da le veliko dobro delo usmiljenja storimo če takim izmed nas pomagamo do lastne strehe neglede na to če jo bomo sami kedaj rabili ali ne; prosimo Boga, da bi je nikdar ne! Starosta je prejel v tej zadevi od nekakega sobrata značilno bodrilo: »Vaša ideja o penzijski hiši za duhovnike se mora brez družega, brezpogojno uresničiti, da ne bomo v nadlego po goriških zakristijah.« Ostane pač vedno resnično: svoja hišica — svoja voljica.

Povzemamo: naloga Zbora v bodočnosti je poglobiti vse, kar smo v verskem in kulturnem oziru v teh letih zasnovali; utrditi disciplino med nami — vsi za enega, eden za vse; pripomoči našim bednim sobratom do podpore in če mogoče do stanovanja v onemoglosti.

Odmevi našega dela.

Konferenca

Sod. Ss. C. J. za črniški dekanat — v Črničah, dne 17. januarja t. l. Glavna točka dnevnega reda: »Uspešnejša pastorecija moških«. Referent sobr. I. Rejec nam je odkrival nevarnosti in čeri, ob katerih se po večini razbije čednost dečkova in mladeničeva. hkrati pa opozarjal tudi na sredstva in pripomočke, ki nudijo zlasti doraščajoči mladini zanesljive opore, da se ohrani na pravi poti. Večkrat kvarno vpliva že domača hiša, še bolj pa današnje javno življenje. Treba torej začeti z obrambnimi sredstvi dovolj zgodaj (Marijini vrtci za dečke) potem pa zastavljajmo postopno svoj vpliv, da prekipavamo hrepenenje mladega človeka po svobodi in samostojnem uveljavljanju ne podere jezov dovoljenega in poštenega, se uda mikom in vabam mesa in sveta ter čimdalje hujše ruši in podira mladeničevo čednost. Mlado srce je dovzetno za vse lepo in dobro, treba ga le prav razumeti, treba znati njegovo hrepenenje prav usmeriti proti velikim ciljem... Pokažimo te cilje dečkom, ko šoli doraščajo, hkrati jih pa tudi opozorimo na vse nevarnosti in težave, ki jih čakajo med svetom; skušajmo vzbuditi v njih močno odporno voljo, oborožimo jih pa tudi s praktičnimi navodili za življenje. Skrbimo, da ne pretrgamo stika z njimi tudi po izstopu iz šole. Vzdržimo ta stik po društvih, sicer pa vsaj posamič. Oseben stik, ker povsem individualen, more roditi obilo blagoslova. — Velike važnosti je mladinsko čtivo: dobre knjige, »Naš Čolnič«, »Mladost«. Opozorimo jih večkrat na »Pomenke« v Čolniču in zlasti na članke P. Perka v Mladosti, zadnji čas tudi v Bogoljubu. — Skrbno pazljivo posvetimo vojakom-novincem. Povabimo jih — najboljše posamič, ali vsaj ne v prevelikih skupinah — k sebi in jim podajmo najpotrebnejših naukov na pot k vojakom. Se radi odzovejo in vse seme ne bo padlo med trnje — Soglasno pa je zajednica sprejela še sledeče sklepe:

1. Prvo nedeljo proglasimo za »moško« nedeljo. Pridiga — pa vedno le v prijaznem tonu — bodi ali že nedeljo prej (kot priprava in vabilo) ali pa to nedeljo prikrojena za moške.

2. Da se lažje odzovejo našemu vabilu in prejmejo sv. zakramente, jim damo vso prednost pri spovednici.

3. Sosedje si bomo medsebojno pomagali pri spovedovanju. Od časa do časa morda za en dan celo faro zamenjamo, da bo kar na dveh krajih hkrati tuj govornik in tuj spovednik.

4. V vsaki duhovniji organiziramo vsaj 4 krat na leto skupno obhajilo moških: a) v adventu, b) o Veliki Noči, c) na dan javnega čiščenja sv. R. T., d) na dan moškega romanja, ki ga priredimo letos za gorenji del Vipavske v Logu, za dolnji del dekanata pa na Vitovljah.

5. Prevzvišeni se naprosi, da oskrbi v zavodih deškega semenišča v Gorici enkratne ali dvakratne duhovne vaje na leto za moške — mlade može in fante.

6. V dosego teh ciljev se organizira v sodaliteti molitev tako, da opravi vsak sodal pri zahvali po sv. maši (po priložnosti tudi skupno z ljudstvom »v dober namen na čast presv. Srcu Jez.«) en Oče naš, Češč. Marijo in Čast bodi... sicer se hočemo tudi pri mementu in drugih molitvah spominjati te važne zadeve in sploh skrbeti, da se bo po naših namenih kaj več molilo (nedolžni otročiči, Mar. družbe, blagi penitenti, Bogu udani bolniki etc.).

7. Sobr. Dekan se pooblašča, da nas na te sklepe redno opomni na naših sestankih.

Konferenca v samostanu v Sv. Križu,

dne 18. februarja t. l.

Ugotoviti smo že mogli, da se je prva nedelja v februarju po nekaterih duhovnijah prav dobro obnesla. Moški so se odzvali v zadovoljivem številu. Po razpravi sobr. I. Rejca »o pastoreciji žensk« (objavimo v celoti) smo sprejeli sklep, da bomo vsaj 4 krat na leto oskrbeli za žene in matere poseben stanovski nauk. — Sobrat P. Erhard Pečar, voditelj svetokriške skupine III. reda, je obširno poročal o zadevah III. reda v dekanatu. O tem važnem vprašanju spregovorimo prilično kaj več.

Iz Zbora.

Naši zvonovi.

1. Na »Prošnjo« v zadnji števec »Zbornika« se je oglasilo do sedaj 21 cerkv. oskrbništev. Ker rabimo splošen pregled vseh manjkajočih zvonov za kumulativno prošnjo na ministerskega predsednika, zato so vsa cerkv. oskrb. naprošena, da se tozadevni prošnji čim prej odzovejo. Serro venientibus ossa.

2. Vsako cerkv. oskrbništvu naj napravi posebno prošnjo na min. predsednika, kjer naj pove tako kot zna (četudi v slabi italijanščini — bo vsaj videl on. Mussolini, da imamo dobro voljo) v par stavkih zadevo zvonov. Ako bi delali vsi prošnje po enem vzorcu, bi se takoj spoznalo, da to ni spontano in motu proprio. Pa saj se povsod najde kak italijanščine na pol večji tajnik ali poštar, nazadnje je dober celo karabinijer.

3. Naslov na ovitku bodi: Al presidente del Consiglio dei ministri: Sua Eccellenza on. Benito Mussolini — Roma.

Notranja stran pisma (naslov): Eccellenza, (vejica).

(Slab vzorec):

Il sottoscritto legittimo rappresentante dell'amministrazione della Chiesa parrocchiale

ri volge la sua devota domanda per interessare la Vōstra Eccellenza, affinché si continui colla fusione delle campane a cura dello Stato. La nostra Chiesa parrocchiale, che fu distrutta durante gli avvenimenti bellici, non ha finora nessuna campana, la quale chiamerebbe i fedeli devoti alla fede, alla moralità ed alla vita cristiana.

Dall'Ufficio parrocchiale di

Oblika pisma in papir bodi Minister format.

4. Da ni treba županstvu še posebej delati prošnje, naj prošnjo cerkv. oskrb. kar potrdi z lastno-ročnim podpisom in žigom.

5. O tem naj se obvesti Ordinarijat in Msgr. Constantini »L'Opera di soccorso«.

6. Za tržaško - kopersko škofijo naj bi zbiral podatke o zvonovih kdo izmed tržaških sobratov. Isto velja tudi za poreško - puljsko škofijo. To pa vsled tega, ker zahteva vpis in registracija precej časa, a tega nam Goričanom, ki smo vsled vednega bivanja v fronti obremenjeni s tem združenim delom, silno primanjkuje in slednjič, da se delo deli. Po končani sestavi preglednih tabel in redakciji počinje se dogovorimo za skupen nastop.

7. Vsak obvestitelj naj naznani škofijo, župnijo (tudi laško ime) in pošto ter morebitne podružnice, ker bomo doposlali isti pregled tudi »L'Opera di soccorso«, ki ji bo služil kot podlaga za njeno topredmetno nadaljnje delovanje.

Na delo veselo!

F. Š.

Koristni migljaji.

A. B.

Duhovnikova knjižnica.

Ze od nekdanj so visoko cenili knjižnice. Predpostavljali so jih zlatu in drugemu premoženju. O samostanih je veljal izrek: *Clastrum sine armario est castrum sine armis*. Knjižnica je duhovnikovo najmenitnejše premoženje. Iz knjig zajema duhovnik bogate zaklade zase in za verno ljudstvo. Knjižnica mu pomaga in mu nudi priložnost, da znanje, ki si ga je bil pridobil, ohrani, da si poišče v nji sveta v težjih in zapletenih vprašanih dušnega pastirstva, da se izpopolnjuje v znanosti in pobožnosti. V samotnih krajih mu je poleg Jezusa v tabernaklju edina in dobra prijateljica. Zatorej bo tudi vsak duhovnik z veseljem in z ljubeznijo skrbel za svoje knjige.

Pri veliki važnosti in imenitnosti duhovnikove knjižnice je razumljiva skrb za knjižnico, za njeno ohranjenje in razširjenje. Pri tem človek lahko zapade v dva ekstrema, da si nabavi *ali premalo* ali pa *preveč* knjig. Kdor bi si poleg knjig, ki jih je rabil v semenišču, ne nabavil nič novega, ta bi gotovo *premalo* skrbel za svojo knjižnico. V drugi ekstrem zapade človek, ki hoče imeti vsako knjigo, ki jo lahko kupi in ki mu dopade. Tak ne bo vseh kupljenih knjig prebral, še manj pa preštudiral. Tak človek zapravlja svoj kapital, ker večina knjig zgubi v 10 letih polovico vrednosti, v tridesetih dve tretjini in v pedesetih letih postane skoro brez vsake vrednosti.

Kupi vsako knjigo, ki jo neobhodno rabiš. Rokodelec rabi orodje pri svojem rokodelstvu in neumen bi bil, ako bi si ga ne nabavil. Kaj naj rečemo o duhovniku, ki si iz komodnosti ali pa iz varčnosti, ki ni na mestu, ne preskrbi potrebne literature?!

Kupi tudi knjige, od katerih pričakuješ kako *posebno* korist, posebno za tvojo nadaljnjo asketično izobrazbo in pa za dušno pastirstvo.

Tu pa tam si kupi knjigo, ki te sploh podučí, ki ti posebno ugaja in ti napravlja posebno veselje. Vedno moraš ostati v stiku z znanostjo; prideš v družbe, kjer moraš pokazati, da spadaš med izobražence in na vprašanja, ki ti jih bodo stavili, moraš odgovoriti, če nočeš veljati za nevedneža. Posebno pozornost našega časa zasluži apologetika, naravoslovje, katehetika, pedagogika, socialno vprašanje.

»Semper addiscere« velja posebno za duhovnika. Če ti ugaja kaka teološka stroka še posebno, ne bo pogrešeno, če čas, ki ti preostaja, v to porabiš.

Pa ne kupuj tudi preveč! Kaj se danes vsega ne tiska, in ti dostavlja na dom? Ne kupi ničesar, prav ničesar, česar si nisi ogledal, česar ne rabiš, česar ne boš prečital. Knjiga, ki je ne rabiš, je predraga, pa če tudi velja le en vinar. Rabiš knjigo le za kratek čas, izposodi si jo v kaki knjižnici.

Važno pravilo je nadalje sledeče: Nabavi si najprej kar potrebuješ in potem šele drugo koristno in lepo. Najpotrebnejše moraš prinesiti že v dušno pastirstvo.

Knjižnico širi potem po gotovem načrtu, skrbi pa, da jo enakomerno širiš. Pogrešeno bi bilo, da bi gojil eno disciplino, druge pa popolnoma zanemarjal.

Zastarele učbenike nadomesti z novimi da si vedno poučen o napredku teološke znanosti. Če le mogoče nabavi si vedno najboljše knjige. Glej, da ne bo knjižnica polna zastarelih knjig. Na splošno bo nova knjiga boljša od starih, ker se ozira na nove razmere.

Vsako knjigo, ki si jo nabaviš, daj vezati. Knjižnica, v kateri je veliko nevezanih knjig, ne napravi dobrega utisa. Pri nevezanih delih je tudi nevarnost, da se poizgube posamezne pole. Vendar ne svetujem, da vežeš vsako knjigo v dragoceno vezavo. Na sploh zadostuje vezava v polplatno. Usnjena vezava je dražja in pride v poštev le pri knjigah, ki se veliko rabijo. Glej da so knjige solidno in lepo vezane. Lepo vezano knjigo vzameš rajši v roke, kakor kako brezokusno in slabo vezano ali drugače ponesrečeno knjigo. Glej da knjigovez knjige preveč ne obreže. Velik in čist rob je kras knjige. Pazi, da knjig ne porušaš. Po gotovem načrtu razvrsti knjige v knjižnici. Loči teološke od neteoloških in teološke razdeli po posameznih strokah. Knjige, ki jih vsak dan rabimo, kakor brevir, ritual (Krankenbuch), knjiga za meditacijo naj bodo na lahko dostopnem mestu, mogoče na pisalni mizi.

Knjige naj bodo vedno na svojem mestu. Police naj bodo zaščitene z zastorom. Zračni in pobriši prah večkrat s knjig. Najboljše so zaprte omare.

Na vsako knjigo zapiši svoje ime, pa ne na naslovno stran. Imej zapisnik svojih knjig. Zapiši si izposojene knjige. Skrbi, da določiš v svojem testamentu, kaj na se zgodi s tvojo knjižnico. Kdor bi videl, kako žalostno končajo duhovniške knjižnice, kako prodajajo dragocena dela za makulaturu, temu to težko de. Kako lahko pridejo na ta način laikom v roke knjige, ki niso za nje. Razne beležke, lističi, pisma diskretne vsebine se najdejo v duhovniških knjigah, ki se javno prodajajo na dražbi! Da se to zabrani, naj duhovnik še o pravem času določi bodočo usodo svoje knjižnice.

Naj misli pri tem na župno knjižnico, na škofijsko semenišče, na bogoslovce svoje župnije, na mlade duhovnike, na dekanijsko knjižnico, na knjižnice izobraževalnih društev.

Pozor!

V kratkem se ima vršiti občni zbor slov. Alojzjevišča. Ob tej priliki pride na dnevni red predlog, naj se sedanje društvo preosnuje v zadrugo, in naj se sploh sedanja pravila premenijo. Ta korak utegne imeti dalekosežne in važne posledice. Vsled tega se opozarjajo na to že sedaj čč. sobratje. Potrebno je, da se ta prememba izvrši po vsestranskem preudarku, in da odgovarja splošni želji celokupne č. duhovščine.

Toda glasom sedanih pravil (§ 7) imajo pravico udeležiti se vseh rednih in izvanrednih občnih zborov in pri njih glasovati poleg duhovnikov ustanovnikov tudi *duhovniki podpiratelji*, ki darujejo zavodu vsaj 10 Lir na leto.

Da si č. sobratje to svojo pravico zavarujejo, naj blagovole čimpreje poslati omenjeni znesek 10 Lir vodstvu Alojzjevišča (Via Ponte Isonzo 7—9).

Kronika.

Zlatomašnik č. g. JOSIP GODNIČ kurat v pokoju v Dornbergu.

Dne 25. t. m. praznoval bo v Dornbergu svojo zlato mašo preč. g. Josip Godnič bivši grgarški kurat. Gospod zlatomašnik nikdar ni hrepenel in iskal častnih in dobrih služb, deloval je v samoti svojega župnišča in kakor cvetoč rožni grm skrbel za srečo svojih ovčic.

Porodil se je v Komnu dne 14. marca 1851. Bil je iz znane »mežnarjeve« hiše. Tako je že kot otrok vzljubil svetost in lepoto hiše božje. Kot mal deček je prišel v oqrkbo svojega strica pok. č. g. Antona Maliča vikarja v Števerjanu. Tu pri svojem stricu navduševal in vzgojeval se je z vso gorečnostjo za duhovski poklic. Gimnazijo in bogoslovje je obiskoval v Gorici.

Dne 22. marca 1874. bil je posvečen v mašnika in uprav na praznik Marijinega oznanjenja istega leta pel je v župni cerkvi v Komnu svojo novo mašo. Istega leta v jeseni so ga nastavili za pre-

fekta v malem semenišču, kjer je že tudi kot bogoslovec opravljaj službo podprefekta dve leti.

Pokojni knezonadškof Andrej Golmajer poznal je njegovo nadarjenost, pridnost in stanovitnost, zato poslal ga je l. 1875. v zavod sv. Avgušтина na Dunaj, da bi postal doktor bogoslovja ali sv. pisma. Ali škof obrača, Bog pa obrne. Na Dunaju je mladi duhovnik obolet in moral je pustiti nadaljnje študije, če ni hotel iti v prerani grob. Začetkom leta 1877. pršel je za kaplana v Solkan, kjer je ostal celih 10 let. Bil je po smrti pok. župnika Podreka tudi župni upravitelj. Še vedno je pri starejših Solkancih v najboljšem spominu. Leta 1887. prišel je za vikarja v Kronberg, kjer se je leta 1872. vstanovil nov vikarijat. Še skoraj novi cerkvi je mnogo manikalo, a on je oskrbel, da je bila cerkev res dostojna hiša božja. Kronberška duhovnija je težavna, ker je zelo razstresena in on je bil še vedno bolehen, vendar je vstrajal v tej službi celih 7 let, dokler ni bil v jeseni l. 1894. imenovan za vikarja v Grgarju, kjer je ostal do meseca avgusta l. 1916, ko je bil Grgar evakuiran. Po končani vojni stopil je v res zasluženi pokoj.

Mnogo je deloval v Grgarju. Cerkev — poprej zapuščeno — je on okrasil, da je bila v velikih praznikih ozaljšana, kot nevesta svojemu ženinu. Se svojo ljubeznjivostjo je vplival na vernike, da so zgradili dostojno župnišče, ki je sedaj grgarški občni ponos. Skrbel je pa še bolj, da pripravi srca svojih vernikov, da bi bili pravi tempelj sv. Duha. Leta 1904 in 1913 priskrbel je svojim ovčicam sveti mislon. Ustanovil je deklško Marijino družbo in družbo krščanskih mater. Bil je izvrsten katehet in velik prijatelj mladini. Tudi v gospodarskih vprašanjih bil je skrben, zato je ustanovil v Grgarju »Hranilnico in posojilnico«, katero je sam vodil do svojega odhoda.

Vsega njegovega truda in njegovih uspehov ni mogoče popisati

a, kdor pozna le te
spozna mu glavó in srce.

Gospodu zlatomašniku kličemo: Bog te ohrani do skrajne meje človeškega življenja, Bog te ohrani da bi leta 1934. še zdrav in krepak praznovala tudi še svojo dijamantno mašo. *Prijatelj.*

Opomba uredništva:

Prihodnja številka izide dne 1. maja t. l. Ker bodo med tem časom velikonočni prazniki, naj jih Bog blagoslovi v naše in ljudsko veselje — da bomo res novo testo.

Urednik: St. Stanič, kurat; Odg. ur.: A. Sfiligoj.
Tisk „Zadrúžne tiskarne“ v Gorici.

TEOD. HRIBAR, NASLEDNIKI

GORICA — CORSO VERDI (hiša Centralne posojilnice)

Velika izbora češkega in domačega sukna, najbogatejša izbora češkega platna in perila „Jäger“. Zaloga cerkvenih preprog in drugih potrebščin.

Cene zmerne!

Postrežba točna!

BAŠIN ANTON - GORICA

PIAZZA S. ANTONIO 9

Priporoča preč. duhovščini svojo mizarsko delavnico. Popravlja in izdeluje cerkvene omare, sprejema dela vseh cerkvenih mizarskih potrebščin.

LASTNA DELAVNICA V SOLKANU!

ZLATAR IN SREBRAR

FRANC LEBAN

:: GORICA — VIA DUOMO ::

Izdeluje in popravlja vse cerkvene srebrne in kovinaste predmete:
-- moštrance, kelihe, ciborje itd.

POZLAČUJE IN POSREBRUJE.

Priporoča se preč. cerkvenim predstojništvom.

:: DOBRO ZNANA TVRDKA ::

ANDREJ MAVRIČ

GORICA, Via CARDUCCI 3

Priporoča preč. duhovščini svojo bogato zalogo črnega sukna za talarje, sukne itd. — V zalogi ima različne izdelke čeških tkanin, cerkvene preproge itd. itd.

- LASTNA KROJAČNICA! -

KNJIGARNA

KATOLIŠKEGA TISKOVNEGA DRUŠTVA
GORICA, VIA CARDUCCI 2 (Montova hiša)

PRIPOROČA PREČ. DUHOVŠČINI SVOJO ZALOGO:
NABOŽNIH PODOB V OKVIRJIH IN BREZ OKVIRJEV,
ZALOGO NAJRAZLIČNEJŠIH MOLITVENIKOV, PO-
DOBIC, SVETINJ, ROŽNIH VENCEV, POTREBSČIN
ZA PRVO SV. OBHAJILU, IN MARIJINE DRUŽBE itd.

VELIKA IZBERA SLOVENSКИH KNJIG!

ZADRUŽNA TISKARNA GORICA - RIVA PIAZZUTTA 18 - GORICA

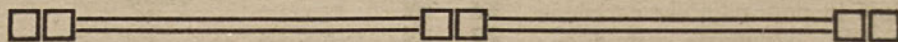
Se priporoča častiti duhovščini za vsa tiskarska dela.
Izvršuje vsa naročila točno in po konkurenčnih cenah.

SVOJI K SVOJIM!

SVOJI K SVOJIM!

ARTURO DE ROSSI - GORICA

≡ CORSO VERDI (nasproti semenišču) ≡

ZALOGA CERKVENIH PREPROG, ČEŠKEGA
IN DRUGEGA PLATNA. - VELIKA IZBERA

≡ NAJRAZLIČNEJŠEGA PERILA. ≡

